

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 08 508 06 125Till
Bromma stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023 för Bromma stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023.
2. Nämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning
3. Paragrafen justeras omedelbart

Lisa Kinnari
StadsdelsdirektörPeter Dacke
Avdelningschef, Administration

Sammanfattning

Förvaltningen överlämnar underlag för budget 2021 med inriktning för 2022 och 2023.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden ska lämna ett underlag till kommunstyrelsen inför den centrala budgetberedningen. Underlaget, som utgår från stadens övergripande inriktningsmål, ska lyfta strategiskt viktiga utvecklingsområden och utmaningar som berör kärnverksamheten. I underlaget redovisar förvaltningen strategiska och prioriterade frågor för de kommande tre åren. Utgångspunkter för underlaget är befolkningsutvecklingen, analyser av kommande arbete för att uppnå

Bromma stadsdelsnämnd

kommunfullmäktiges mål, omvärldsfaktorer och större förändringar jämfört med gällande plan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2020-04-16, i pensionärsrådet 2020-04-14 och i rådet för funktionshinderfrågor 2020-04-14.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	11
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	13
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	14
2 Nämndens verksamhetsområde.....	15
2.1 Förskoleverksamhet.....	18
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	22
2.3 Äldreomsorg.....	23
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	26
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	28
2.6 Stadsmiljöverksamhet.....	32
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	35
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	36
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	38
3.1 Drift.....	38
3.2 Investeringar.....	42
4 Lokalförsörjningsplan.....	44
4.1 Inledning.....	44
4.2 Pedagogisk verksamhet.....	44
4.2.1 Nuläge 31 januari 2020.....	44
4.2.2 Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden).....	45
4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden).....	45
4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola.....	45
4.3 Annan kommunal verksamhet.....	46
4.3.1 Nuläge 31 januari 2020.....	46
4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	46
4.4 Övrigt.....	47
4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	47
4.4.2 Samverkan.....	47
4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	47

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 01 - SDN06 2021-2023

Bilaga 2: Bilaga 02 - Redovisning av planerad ansökan om klimatinvesteringsmedel

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Inledning

Bromma fortsätter att växa med en ökad andel flerfamiljsbostäder. Inom stadsdelsområdet finns stora arealer park- och naturmark och dessa är en stor tillgång för många, även för personer som bor utanför Bromma. Miljöpåverkan i park- och naturområden har ökat vilket medför ökade krav på drift och underhåll.

Medborgarundersökningen och den senaste trygghetsmätningen visar att brommabornas upplevelse av trygghet har minskat trots medvetna satsningar för att tryggheten i stadsdelsområdet ska öka.

Brommaborna är i huvudsak resursstarka, välmående, friska, bor bra, har arbete och god inkomst. Andelen personer som uppstår ekonomiskt bistånd i Bromma har dock ökat de senaste åren till skillnad mot staden som helhet där andelen kontinuerligt har minskat. Ett trendbrott anas under senare delen av 2019.

I Beckomberga pågår arbetet med byggnation av bostäder för nyanlända. Det ska byggas 83 familjelägenheter i modulhus. Inflyttning är planerad till mitten av 2021. Detta kan antas leda till ökat behov av förskolor, fritidsverksamhet, ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsinsatser.

Prognosen är att antalet ungdomar i åldern 13 -18 år som bor i stadsdelsområdet ökar med nära 400 fram till 2023. Detta innebär en stor utmaning gällande att skapa möjligheter för en meningsfull fritid som matchar ungdomarnas behov och efterfrågan. Det civila samhället kommer att vara en allt viktigare samverkanspartner.

Spridningen av coronaviruset innebär stora utmaningar för förvaltningens samtliga verksamheter. Pandemin innebär en stor osäkerhet gällande ekonomin och övriga framtida utmaningar.

Samverkan med andra nämnder och bolag samt externa aktörer

Samverkan för effektiv verksamhet

För att ha en effektiv verksamhet ser förvaltningen kontinuerligt över organisation, arbetsformer och lokalanvändandet. Regionvisa verksamheter och/eller förvaltningsövergripande verksamheter ska övervägas för optimering av effektivitet.

Innovation och strategiska digitaliseringsfrågor

För att möta framtidens utmaningar krävs nya innovativa lösningar och arbetssätt. Digitala arbetssätt skapar möjligheter för att öka effektiviteten inom verksamheterna samtidigt som kvaliteten i tjänster och insatser bibehålls eller utvecklas. Utvecklingsfrågor kring digital välfärdsteknik sker i samverkan med berörda fackförvaltningar. Samverkan med högskolor och andra lärosäten ska utvecklas vidare. Dels för att ta vara på aktuella forskningsresultat gällande digitaliseringens möjligheter, dels genom medverkan i olika forskningsprojekt samt för att säkra kompetensförsörjningen genom att studenter genomför verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i förvaltningens verksamheter. För att digitaliseringens möjligheter ska kunna tas till vara behöver chefers och medarbetares digitala kompetens kontinuerligt stärkas.

Samverkan för en hållbar stadsutveckling

I Bromma som är en snabbt växande stadsdel är det viktigt att bevara och utveckla dagens styrkor. I stadsdelsområdet finns till exempel ett rikt utbud av parker och grönområden. Ett aktivt arbete kommer att ske i samverkan med andra förvaltningar för att stärka den biologiska mångfalden.

För en hållbar stadsutveckling som tar hänsyn till brommabornas behov fortsätter förvaltningen samverka med andra förvaltningar och bolag i planerings- och utvecklingsarbetet. För att säkerställa det framtida behovet av förskolor och omsorgsbostäder är förvaltningen med i ett tidigt skede av planeringsprocessen.

Klimat- och miljöarbete

Nämndens verksamheter ska minska sin klimatpåverkan och därmed påverka miljön i en hållbar riktning. För att genomföra energieffektiviserande- och andra klimatåtgärder i förvaltningens lokaler krävs ofta en samverkan med bostadsbolag och privata fastighetsägare. Förvaltningen samverkar även med andra bolag och fackförvaltningar beroende på klimat- och miljöarbetets art. Återbruk av möbler och andra inventarier sker både inom förvaltningens verksamheter och genom att nyttja Stocket återbruk.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med de 17 globala målen i Agenda 2030 behöver arbetet med att utveckla den interna och externa samverkan fortsätta - samverkan är en förutsättning för att målen ska uppnås.

Samverkan för en trygg och säker stad

Bromma ska vara en levande och trygg stadsdel att bo och vistas i. Stadens Trygghetsprogram och Säkerhetsprogram är vägledande i arbetet. Genom det lokala BRÅ ska brott förebyggas i stadsdelsområdet. Samverkan med polisen och stadens ordningsvakter samt kommunala skolor ska utvecklas vidare. För att öka tryggheten på otrygga platser ska trygghetsskapande insatser genomföras i samverkan med relevanta aktörer, så som trafikkontoret, exploateringskontoret, fastighetsägare, näringsidkare och polis.

Samverkan för bostadsförsörjning

Nämnden samverkar med andra nämnder kring bostadsförsörjningen genom att delta i stadsbyggnadsnämndens, exploateringsnämndens och trafiknämndens arbete med utvecklingen av stadsdelsområdet. Bromma ska växa och det är därför av stor vikt att tillhandahålla förskolor, särskilda boenden för äldre samt grupp- och servicebostäder för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. I samverkan med övriga stadsdelsnämnder inom regionen planeras för sådana bostäder. Nämnden framför även sitt behov av verksamheter i stadsutvecklingen genom att besvara samtliga detaljplaneremisser som rör stadsdelsområdet.

Samverkan för att fler ska bli självförsörjande och att etablering sker skyndsamt

Intro Stockholm, SHIS Bostäder och socialförvaltningen är viktiga samverkanspartners i arbetet med att ge socialt stöd och samhällsinformation till nyanlända i Bromma. Det sociala stödet till nyanlända är också beroende av lokal samverkan. Förvaltningen samverkar med ett antal föreningar för att till exempel skapa möten mellan nyanlända och etablerade svenskar, ge samhällsinformation, läxhjälp och fritidsaktiviteter. Jobbtorg är en viktig

samverkanspartner för att stödja brommabor att nå egen försörjning.

Samverkan för bättre företagsklimat

Förvaltningen arbetar för ett gott företagsklimat som gör att företag vill etablera sig och stanna kvar i Bromma. Inom stadsdelsområdet finns en företagarförening med vilken förvaltningen fortsätter utveckla former för en god samverkan. Förvaltningen ska samverka med företagare i Bromma i trygghetsfrågor. Bland annat ska trygghetsskapande insatser, så kallad platsamverkan, genomföras på otrygga platser inom stadsdelsområdet - en samverkan som genomförs tillsammans med näringsliv, polis, fastighetsägare, civilsamhället och andra förvaltningar.

Internationalisering och internationella relationer

Kunskapsutbyten och kontakter med andra länder sker dels genom egna studiebesök, dels genom att ta emot studiebesök från andra länder. Fackförvaltningar så som äldreförvaltningen tar fram informationsmaterial om äldreomsorg på engelska och andra relevanta språk som förvaltningen använder vid information till icke-svensktalande om stadens verksamheter.

Arbetet med genomförandet av de 17 globala målen i Agenda 2030 bygger på en global samverkan där Bromma bidrar med sitt arbete för en hållbar utveckling.

Staden som arbetsgivare

Förvaltningens medarbetare och chefer är nyckeln till god kvalitet. Kompetensförsörjning är en stor utmaning för flertalet verksamhetsområden. För att kunna behålla och attrahera nuvarande och framtida medarbetare och chefer behöver ytterligare framgångsfaktorer identifieras. Samarbete och samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar och med stadsledningskontoret för utveckling av olika insatser är centralt.

Lokalförsörjning

Förvaltningen ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att kunna lösgöra lokaler för annan användning eller avveckling. Förvaltningen samverkar med olika parter i planeringsprocessen för att säkerställa att förskolelokaler planeras in på platser där barnen finns. För att lokala strategiska frågor ska kunna tas upp tidigt i planeringsstadiet ingår förvaltningen frekvent i olika samverkansformer med andra förvaltningar och bolag inom staden.

Tillsammans med stadsdelsförvaltningar inom region Västerort tas årliga stadsövergripande planer fram för särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning och för vård- och omsorgsboenden för äldre.

Inköp

För en effektiv användning av stadens resurser ska inköp av varor och tjänster i första hand ske via e-handelssystemet. Alla avtal som är möjliga att avropa i e-handelssystemet ska läggas in i systemet.

Förvaltningen ska säkerställa att införandet av det nya upphandlings- och avtalssystemet får effekt i organisationen tillsammans med projekt VINST (Verktyg för inköp i Stockholms stad).

Prioriterade områden

Trygghet och säkerhet

Brommaborna ska vara trygga och säkra i stadsdelsområdet. Det trygghetsskapande arbetet ska vara effektivt och samordnat och brommabornas upplevelse av säkerhet och trygghet ska öka. En stor del av arbetet ska ske inom ramen för lokala BRÅ och utifrån den lokala samverkansöverenskommelse som tecknats mellan förvaltningen, skolan och polisen. Olika trygghetsskapande åtgärder ska genomföras under perioden. Samverkan med andra förvaltningar och externa aktörer såsom kommunala skolor, företagare och bostadsbolag ska öka för att tillskapa kontinuerliga gemensamma lägesbilder. Arbetet med platssamverkan kommer att utvecklas med början vid Brommaplan. Kommunikationen med brommaborna ska förbättras gällande de åtgärder som genomförs. Trygghetsvandringar och medborgardialoger med olika fokus kommer att genomföras som en av flera kanaler för dialog med medborgarna. Arbetet mot våldsbejakande extremism fortsätter utifrån den lokala handlingsplanen som revideras varje år.

För att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid större krissituationer ska arbetet med att utveckla förvaltningens beredskap fortsätta under perioden.

Vägen till arbete och egen försörjning

Under hösten 2019 intensifierades arbetet med att få ut människor i egen försörjning. Det resulterade i att antal personer som uppbar ekonomiskt bistånd minskade under senare delen av 2019 liksom det utbetalda försörjningsstödet. En ökad andel personliga möten med klienter med ekonomiskt bistånd bedöms ha varit en bidragande orsak till minskningen. Personliga möten skapar möjligheter till det förändringsarbete som krävs av klienten för att bli självförsörjande. Förvaltningen fortsätter arbetet med samma intensitet.

Arbetet ska utvecklas för att nå fler nyanlända kvinnor och män. Inom ramen för samhällsvägledning ska samarbetet med civilsamhället och med andra aktörer utvecklas med avseende på aktiviteter som leder till egen försörjning.

För att stödja personer med funktionsnedsättning och personer inom socialpsykiatriens målgrupp till egen försörjning behövs mer arbetslivsinriktade insatser som möter målgruppernas behov. Under perioden kommer arbetet stärkas för att målgrupperna ska ges möjlighet till egen försörjning.

Näringslivsfrämjande arbete och näringslivssamverkan

Förvaltningens arbete ska bidra till ett bra företagsklimat i Bromma för att fler företag ska startas, drivas och utvecklas inom stadsdelsområdet. Det näringslivsfrämjande arbetet ska utvecklas genom samverkan och dialog med företagare, företagarföreningen, Stockholm Business Region och polisen. Av stor vikt för företagsklimatet är att förvaltningen utifrån sitt uppdrag bevakar ny exploatering i syfte att verka för en blandstad med tillgänglighet, god service, anpassad kollektivtrafik och en god infrastruktur. Även arbetet avseende trygghetsfrågor kopplat till företagare och företagsklimatet i Bromma ska fortsätta bland annat genom dialog med medlemmarna i företagarföreningen och genom att utveckla platssamverkan.

Kompetensförsörjning, med särskilt fokus på ledarskap, hälsa, medarbetarnas kompetens samt eventuella omställningsbehov

Ett strategiskt och systematiskt arbete pågår och ska fortsätta med kompetensförsörjningens alla delar – utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare.

Ledarskapet har en central roll i kompetensförsörjningen. Kompetenta chefer är en förutsättning för att förvaltningen ska kunna möta de förändringar som sker i omvärlden och samtidigt tillgodose brommabornas behov av service med fortsatt god kvalitet. I arbetet med kompetensförsörjning lyfts ledarskapet genom ett särskilt fokus på att leda i svårare tider. En kompetensförsörjningsplan för chefer ska tas fram, som ger förutsättningar för ett modernt och hållbart ledarskap, en plan som kompletterar stadens chefsförsörjningsprocess.

Förvaltningens arbete med kompetensförsörjning ska säkerställa att verksamheterna, nu och framöver, har chefer och medarbetare med rätt kompetens som är engagerade och delaktiga med vilja att utvecklas och bidra till att verksamheterna förbättras.

För att förvaltningen ska ha chefer och medarbetare som trivs, är engagerade och delaktiga ska arbetsmiljö och verksamhet löpande utvecklas. Arbetet med hälsosamma arbetsplatser stöds av det systematiskt arbetsmiljöarbetet som bland annat innebär partsgemensamma utbildningar med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö. Inom äldreomsorg och socialtjänst fortsätter arbetet utifrån den handlingsplan för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndshandläggare som tidigare implementerats. Förskolans handlingsplan för att förbättra arbetsituationen för förskollärare och barnskötare styr planeringen av aktiviteter kring kompetensförsörjning inom verksamheten.

Förvaltningen kan i nuläget inte identifiera några omställningsbehov under perioden.

Investeringsbehov

Befolkningstillväxten i Bromma leder till ökad belastning på befintliga parkanläggningar och större behov av upprustning av lekplatser, belysning och tillgänglighetsanpassning.

Förvaltningen ser därför positivt på de i kommunfullmäktige avsatta medlen för parkinvesteringar. Under perioden ansöker förvaltningen om medel för investeringar i parker och grönområden i linje med förvaltningens parkförsörjningsplan. Det handlar bland annat om upprustning av lekplatser och utveckling av parker och grönområden.

För att öka tryggheten i stadsdelsområdet finns behov av trygghetsskapande investeringar i form av förbättrad belysning i lekpark, parker och vid gångstråk. Förvaltningen ser också behov av medel för flera klimatinvesteringar.

Förvaltningens flytt till nytt förvaltningskontor 2021 medför vissa investeringar för att utveckla moderna arbetsplatser i en aktivitetsbaserad miljö - en miljö som ska underlätta digitala arbetsätt.

Vid större investeringar och reinvesteringar uppstår en utmaning i att kunna hantera projekten inom den planerade tidplanen. Det uppkommer ofta oplanerade utmaningar samt oförutsedda hinder i anläggningsfasen som påverkar ett projekts genomförande. För att kunna färdigställa projekten är det därför nödvändigt att kunna omdisponera medel mellan olika projekt och över år. Utöver detta så behöver medel för mindre investeringar vara möjliga att använda för att säkerställa att större investeringsprojekt och reinvesteringar kan slutföras då hinder och förseningar har uppstått.

Effektiv lokalförsörjning

Förvaltningen ser kontinuerligt över lokalanvändandet. Förvaltningen ska ha en samordnad, kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalanvändning för att kunna lösgöra lokaler för annan användning eller avveckling. Verksamhetslokaler ska om möjligt samutnyttjas av fler verksamheter för ökad kostnadseffektivitet genom att lokalerna används dag, kväll och helg.

Under 2021 kommer förvaltningen flytta till ett nytt kontor invid Bromma Blocks. Nuvarande hyresavtal löper ut i augusti 2021 på grund av att lokalerna ska rivs och området omvandlas till bostäder. Det nya kontoret innebär en yteffektivisering av förvaltningens administrativa lokaler för ett mer kostnadseffektivt nyttjande.

Innovation och effektiva arbetsätt

För att möta dagens och framtidens utmaningar behöver förvaltningens innovationsförmåga öka. Det handlar om att tänka nytt och våga testa. Nya idéer både från medarbetare och omvärlden behöver fångas och prövas. Arbetsätt behöver förnyas och anpassas till nya förutsättningar, vilket är särskilt viktigt i ekonomiskt kärvare tider. Pågående och planerade innovationssatsningar redovisas i bilaga 1.

Ett nytt socialt system kommer att införas under perioden. Det nya systemet innebär moderna arbetsätt och nya digitala stöd för de som arbetar inom individ och familjeomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård. Införandet kommer att medföra behov av stora utbildningsinsatser.

Klimat

Nämndens verksamheter ska minska sin klimatpåverkan och därmed påverka miljön i en hållbar riktning. Energianvändningen ska sänkas genom till exempel byte av armaturer, vitvaror och installation av solceller. Plast- och engångsmaterial ska användas allt mindre, mängden matsvinn och avfall ska minska och andelen inköpta ekologiska livsmedel ska öka inom verksamheterna. Genom digital teknik ges möjlighet till nya arbetsätt som kan minska påverkan på klimatet. Förvaltningens transporter ska vara hållbara, vid nya bilavtal ska elbilar leasas.

Möbler och inventarier ska så långt som möjligt återbrukas. Nyinköp ska endast göras om återbruk inte är möjligt.

Naturvårdande åtgärder ska fortsatt genomföras som gynnar den biologiska mångfalden och ökar förutsättningarna för att klara extrema klimatrelaterade händelser.

Jämställdhet

I arbetet med att öka jämställdheten inom förvaltningen ska ett jämställdhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet, vid planering, uppföljning och vid beslut om insatser. För att följa vart resurserna går och vilken effekt de får för brommaborna är resultatet för flertalet indikatorer könsuppdelade. Den könsuppdelade statistiken möjliggör analyser av hur resurserna har använts och dess effekter. Olikheter mellan könen uppmärksammas och analyser av resultaten genomförs för att utröna om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en jämnare resursfördelning.

Strategiska satsningar

Under respektive inriktningsmål redovisas ett antal strategiska satsningar som kommer vara vägledande för stadsdelsförvaltningens arbete de kommande åren.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förskola

- De systematiska kvalitetsuppföljningarna ska utvecklas
- Arbetsprocesser ska utvecklas för att säkerställa utbildningsuppdraget
- Chefer, medarbetare och barn ska erhålla en ökad adekvat digital kompetens för att stimulera utveckling och lärande
- Chefer och medarbetares förmåga att kommunicera och söka ny kunskap ska stärkas
- Förskollärares och barnskötarnas roller och mandat ska förtydligas och förskollärarna ska stärkas i sin roll som ledare
- Förmågan att omsätta ny kunskap gällande barn i behov av särskilt stöd ska säkras i hela verksamheten
- För att säkerställa att barn erbjuds en miljö där de får förutsättningar att utveckla svenska språket ska medarbetarna stärkas i sin yrkessvenska
- Stereotypa könsroller ska motverkas genom ett medvetet jämställdhetsarbete
- Medarbetarnas kompetens ska utvecklas utifrån ett samhälle som är i kontinuerlig förändring i takt med att Stockholm växer och att det utbildas för få förskollärare i hela landet.

Barn, kultur och fritid

- Samverkan med andra aktörer för att få fler vuxna ute på kvällar och nätter (nattvandring) ska utvecklas
- Fritidsverksamheten ska erbjuda en verksamhet som tilltalar Brommas ungdomar.
- Barn ska erbjudas ett brett utbud av lov- och fritidsaktiviteter

Äldreomsorg

- Förebyggande, hälsofrämjande och trygghetsskapande insatser i olika former ska utvecklas
- Aktivitetscentra och övriga mötesplatser ska samverka med frivilligorganisationer och andra aktörer
- Informationsinsatser för att nå fler äldre ska utvecklas
- Samverkan med sjukvården ska förbättras
- Digitalisering och välfärdsteknik ska nyttjas för att stärka kvalitetsutveckling och bidra till ett tryggt kvarboende
- Hemtjänstlokalers placering ses över för att uppnå ett effektivt samutnyttjande, minska transportsträckor mellan omsorgstagare samt främja mindre arbetsgrupper

Stöd och service till funktionsnedsatta

- Samverkan med andra stadsdelsförvaltningar och avdelningar ska förbättras för fler

profilboenden inom staden.

- Daglig verksamhet i egen regi ska utvecklas mot insatser riktade mot den öppna arbetsmarknaden
- Boendeplatser för målgruppen yngre personer med demenssjukdom ska utvecklas

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

- Kompetensen att upptäcka våldsutsatta ska öka inom hela förvaltningen
- Det förebyggande arbetet och tidiga insatser ska fortsätta utvecklas
- Samverkan mellan externa aktörer skall intensifieras och benämnas som samhandling
- BUS-samverkan (samverkan kring barn i behov av särskilt stöd) ska utvecklas
- Samarbete med skolor och förskolor ska utvecklas
- Förvaltningen ska tillsammans med polisen arbeta för snabbare hantering av unga lagöverträdare – tidig lagföring
- Samhandläggning som arbetssätt ska öka och utvecklas vilket ska leda till färre handläggare för klienten/familjen.
- Västerorts aktivitetscenter (VAC) ska ha fokus på att öka den enskildes självständighet och erbjuda arbetslivsinriktad verksamhet

Stadsmiljö

- Trygghets- och säkerhetsarbetet i stadsdelsområdets parker och grönområden ska utvecklas
- För ett tryggt och säkert Bromma ska samverkan med andra aktörer utvecklas
- Kommunikationen med brommaborna ska förbättras
- Brommabornas synpunkter ska tas tillvara i högre utsträckning

Ekonomiskt bistånd

- Arbetssätt ska vidareutvecklas för att få fler i egen försörjning
- Barnfamiljer ska prioriteras för att komma ut i egen försörjning och till ett eget boende
- Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen ska öka och fortsätta utvecklas
- Fler av de som står längst från arbetsmarknaden ska få stöd genom arbetsträning, genom förvaltningens egna insatser
- Frekvensen av fysiska träffar mellan brukare och handläggare ska öka
- Arbetet med ekonomiskt bistånd ska utgå från ett tydligt barnperspektiv - barnkonsekvensanalyser ska göras i varje ärende
- Barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd
- Förvaltningens alla verksamhetsområden ska gemensamt arbeta för att få människor i egen försörjning

Arbetsmarknad

- Arbetet med arbetsmarknadsåtgärder ska vidareutvecklas
- Det näringslivsfrämjande arbetet ska utvecklas genom kontakt och samverkan med lokala företagare för att möjliggöra praktik- och arbetsplatser
- Fler personer med nedsatt arbetsförmåga ska ges möjlighet till anställning

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förskola

- Förskolor ska finnas där barnen bor
- Lokaler ska ses över för att hitta effektiviseringsmöjligheter och verksamhetsförbättringar
- Förskolan ska rustas för värmeböljor och andra klimateffekter
- Förskolan ska bryta ohälsosamma vanor genom hälsosam mat och mera rörelse
- Öppna förskolan ska utvecklas till att bli en viktig mötesplats som bidrar till integrering och integration

Barn, kultur och fritid

- Ett brett utbud av fritidsaktiviteter ska erbjudas
- Samverkan med skolan ska öka för att möjliggöra fritidsverksamhet på fler platser

Äldreomsorg

- Befintliga vård- och omsorgsboendeplatser ska nyttjas för att tillgodose flera målgruppers behov genom ökad flexibilitet

Stöd och service till funktionsnedsatta

- En boendeplan ska årligen tas fram i samverkan med Region Västerort för att identifiera behov av nya bostäder med särskild service och ge stöd för planering av nya byggnadsprojekt

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

- Förvaltningen ska fortsätta att arbeta med vuxna för att hitta permanenta boendelösningar för de som bor på HVB-hem.
- Användandet av SHIS bostäder ska öka, främst för barnfamiljer.
- Försöks- och träningslägenheter ska användas i större utsträckning för att ge individer möjlighet till ett eget självständigt boende

Stadsmiljö

- Förvaltningen ska ha dialog med andra förvaltningar för gemensam analys av kommande satsningar
- Genom ett tidigt deltagande i planprocessen ska brommabornas behov framföras
- Olika insatser ska genomföras som säkrar och stärker den biologiska mångfalden

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förskola

- Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare
- Frisknärvaron ska öka
- Förutsättningar ska skapas för förskollärare och barnskötare att arbeta nära barnen
- Förvaltningen ska verka för fler män i förskolan
- Förutsättningar ska skapas för ett närvarande ledarskap
- Förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda
- Alla kostnader inom verksamheten ska ses över för att hitta effektiviseringsvinster

Barn, kultur och fritid

- Kultur- och fritidsverksamheter ska utvecklas genom samverka med närliggande stadsdelsområden och kommuner
- Sociala aktiviteter ska fortsätta utvecklas i samverkan med civilsamhället

Äldreomsorg

- Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar – utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare
- Förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda
- Genom digitalisering och välfärdsteknik ska arbetet ske smartare och effektivare
- Stödsystem för bemanning och planering ska implementeras

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning – Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

- Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare
- Förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda
- Arbetet med att utveckla styrkebaserade insatser ska utvecklas (bygga vidare på det som redan fungerar)
- Kompetenshöjande insatser ska genomföras för användare av den digitala tekniken
- Utifrån att barnkonventionen är svensk lag sen årsskiftet ska nya arbets sätt fortsätta implementeras och anpassas.
- Sysselsättningsverksamhet inom socialpsykiatri ska erbjuda en mer arbetslivsinriktad verksamhet.
- Alla kostnader inom verksamheterna ska ses över för att hitta effektiviseringsvinster

Stadsmiljö

- Resurserna ska prioriteras utifrån befolkningsstrukturen i olika delar av stadsdelsområdet
- Miljöeffektivering ska ske genom byte av belysningen vid lekplatser och i parkmiljöer samt genom fler sopkomprimatorer
- Parkmiljöer ska vara tillgängliga och jämställda

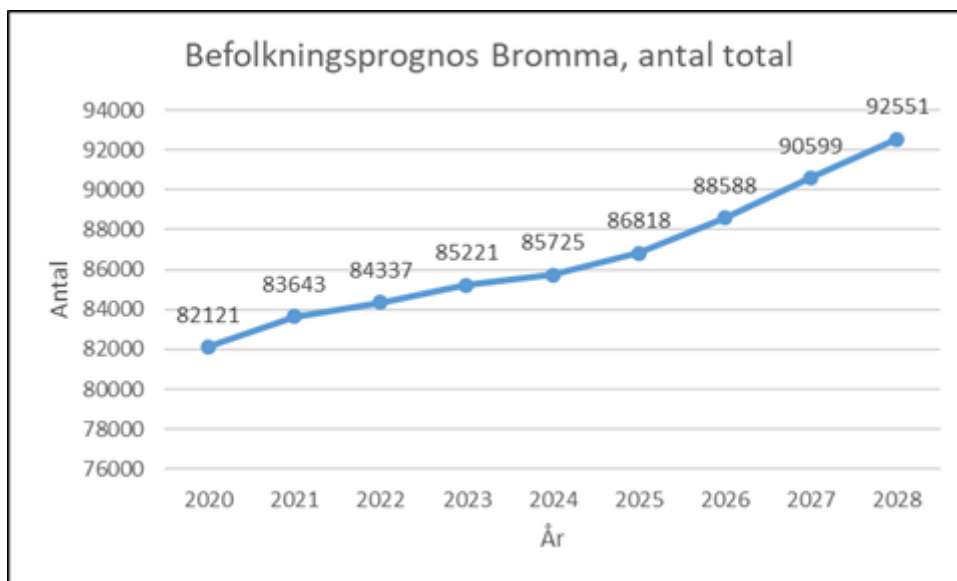
Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

- Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare
- Förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda
- Alla kostnader inom verksamheterna ska ses över för att hitta effektiviseringsvinster
- Stadsdelens egna arbetsmarknadsinsatser ska vidareutvecklas med målet att fler ska uppnå egen försörjning

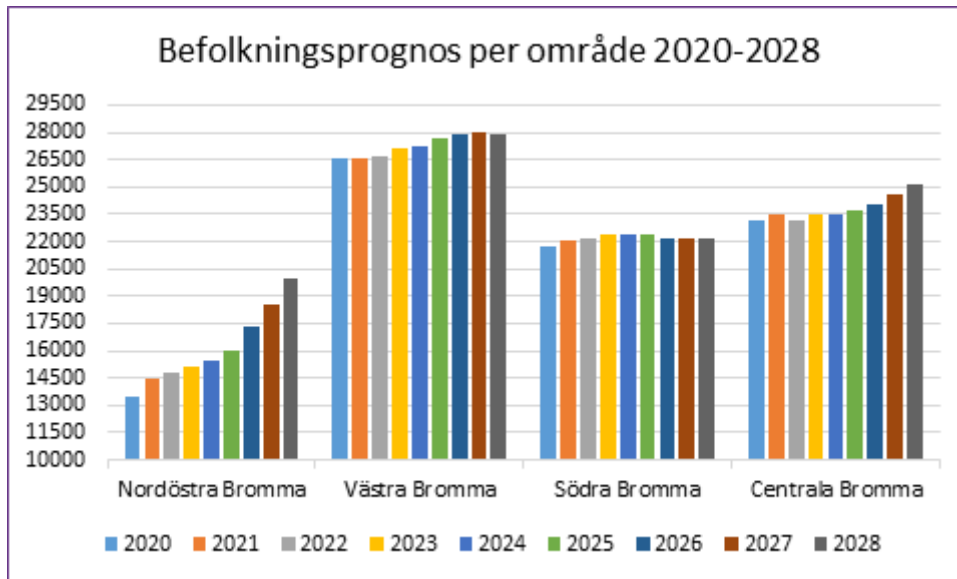
2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsutveckling

I nuvarande befolkningsprognos från Sweco kommer ökningstakten bli något lägre än i föregående års prognos. Fram till år 2023 beräknas befolkningen öka med cirka 3 100 personer vilket innebär cirka 85 200 boende i Bromma år 2023. Prognosen är att befolkningen ökar med drygt 10 000 personer fram till år 2028.

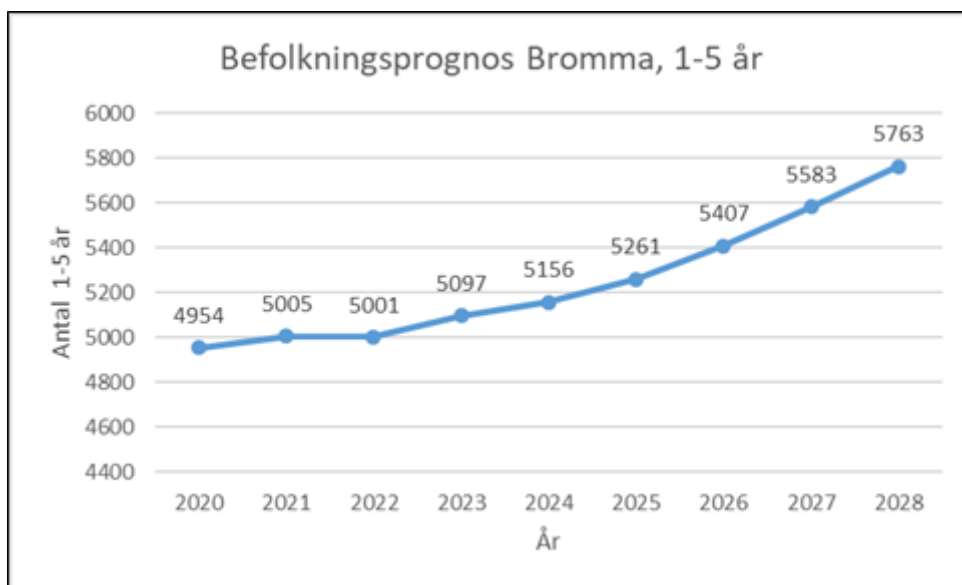

Det är framförallt i Mariehäll och Blackeberg befolkningen kommer att öka de närmaste åren genom de bostadsprojekt som har påbörjats i stadsdelarna. Genom ett antal planerade bostadsprojekt kommer det ske en ökning av befolkningen inom stora delar av stadsdelsområdet fram till år 2028.

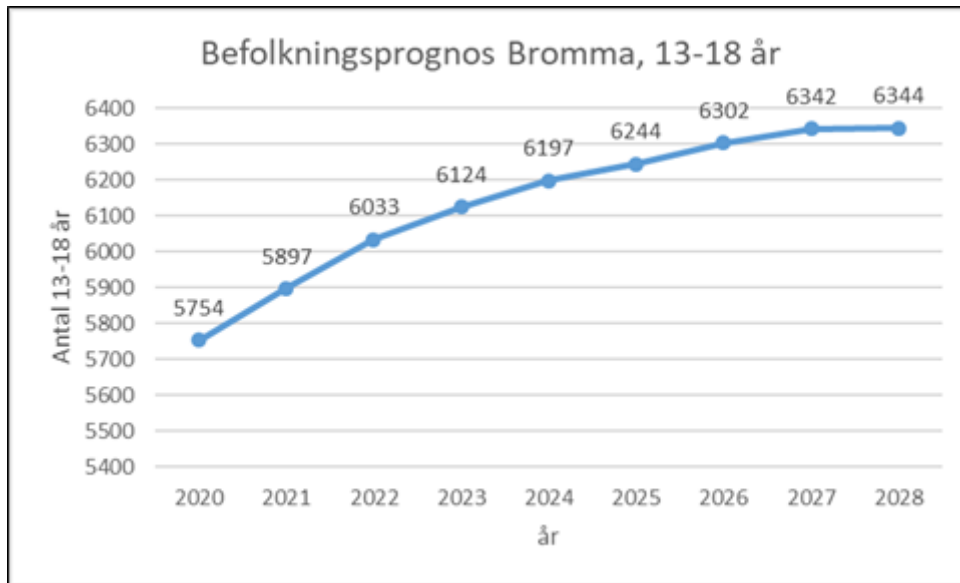
Barn 1-5 år

Enligt Swecos befolkningsprognos kommer det bo drygt 5 000 barn i åldern 1-5 år i Bromma år 2023. Det är särskilt i områdena Mariehäll och Blackeberg som antalet barn kommer att öka. Störst minskning av barn i ålder 1-5 år prognostiseras i Beckomberga och Norra Ängby.

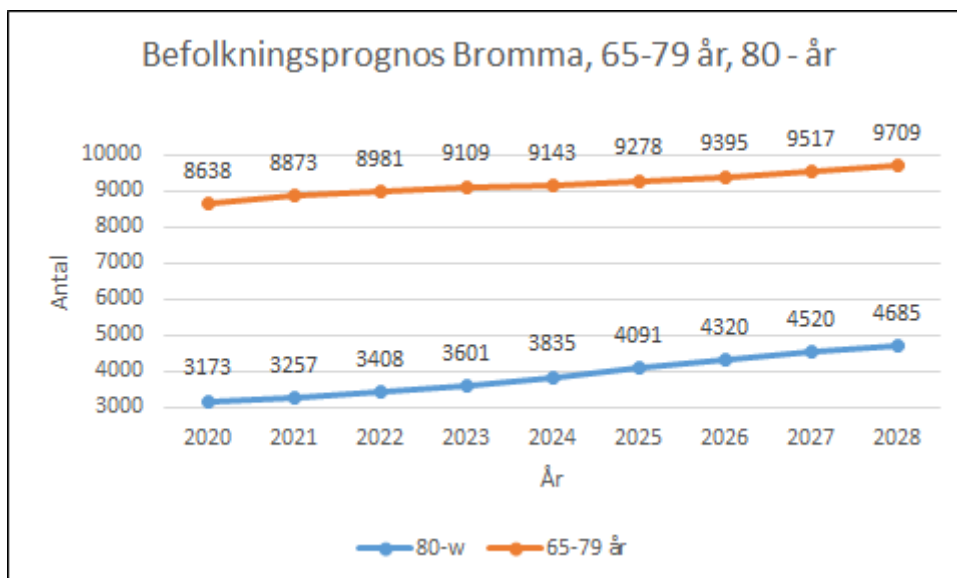
Barn och ungdomar 13-18 år

Antalet barn och ungdomar i åldern 13-18 år beräknas stadigt öka under perioden. Enligt Swecos befolkningsprognos kommer antal barn och unga i åldern 13-18 år öka i stadsdelsområdet med nästan 400 fram till år 2023. En utmaning är att skapa förutsättningar som ger barn och ungdomar i Bromma möjlighet till en meningsfull fritid.

Brommabor 65 år och äldre

Enligt Swecos befolkningsprognos ökar antalet personer 65 år och äldre med cirka 900 personer fram till och med år 2023. Gruppen 80 år eller äldre ökar med cirka 430 personer fram till år 2023. Antalet personer som är 90 år eller äldre ligger konstant på cirka 750. En av äldreomsorgens många utmaningar är att fortsätta arbetet med att utveckla de förebyggande verksamheterna med målet att äldres behov av insatser senareläggs.

Fördelning mellan åldersgrupper

Fördelningen mellan andel barn, personer i arbetsför ålder och äldre förändras endast marginellt fram till år 2028 enligt Swecos befolkningsprognos. Brommabor i åldern 20-64 år utgör nu och fram till år 2028 drygt 60 procent av befolkningen. I jämförelse med stadsdelsområdena i den inre staden har Bromma en större andel barn och unga och en mindre

andel äldre. Fördelningen mellan åldersgrupper i Bromma och i den yttre staden totalt, stämmer väl överens.

Även om befolkningsökningen har slagit ner på takten jämfört med tidigare års prognoser kommer Brommas befolkning öka rejält fram till år 2028. Befolkningsprognosen för stadsdelsområdet visar på ett stort behov av förskolor på rätt plats och öppna verksamheter för flickor och pojkar i tonåren. Den visar också att antalet äldre över 80 år ökar vilket ställer krav på utveckling av insatser för äldre.

2.1 Förskoleverksamhet

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Enligt Skollagen ska förskolan vara likvärdig och erbjuda alla barn en förskoleverksamhet av hög kvalitet. Det finns idag stora variationer kring förskolornas förutsättningar att skapa kreativa och utforskande miljöer för alla barn. En förutsättning för att nå en likvärdig förskola med hög kvalitet är utbildade förskollärare och barnskötare.

Kompetensförsörjning

Medarbetarna är den viktigaste nyckeln för att säkerställa en hög kvalitet på utbildningen. Förskolan ska präglas av ett kollegialt lärande där nya och innovativa idéer behöver tas tillvara. Alla medarbetare ska känna till de mål och resultat som ska nås både på nationell och kommunal nivå. Medarbetarnas kompetens behöver utvecklas utifrån ett samhälle som är i kontinuerlig förändring i takt med att Stockholm växer och att det utbildas för få förskollärare i hela landet.

För att möta digitaliseringens möjligheter finns en stor utbildningsutmaning där chefer, medarbetare och barn behöver få en ökad adekvat digital kompetens och det krävs ett målmedvetet arbete att genomföra kontinuerlig kompetensutveckling. I detta ingår även förmågan att kommunicera och söka ny kunskap som är nödvändigt i ett samhälle som nu präglas av ett stort informationsflöde.

I förskolans läroplan läggs stor vikt vid att stimulera barns språkutveckling i svenska. Barnen ska erbjudas en miljö där de får förutsättningar för en god språkutveckling. Barnen ska ges möjlighet att utveckla ett kritisk och ansvarsfullt förhållningssätt för att kunna värdera information. Detta ställer höga krav på att medarbetare kan hantera det svenska språket. Utbildningsinsatser behöver initieras för medarbetare som har brister i sin yrkessvenska.

Antalet barn som uppmärksammas och får tidigare och förebyggande insatser ökar och bedöms fortsätta öka. För att främja barnens utveckling och lärande behöver den generella kompetensen kring barn i behov av särskilt stöd öka hos alla som är verksamma i förskolan.

Förtydligandet i läroplanen kring förskollärarens och barnskötarnas ansvarsfördelning och mandat ställer krav på att medarbetarna utvecklas och att rollerna förtydligas i verksamheten. Olika kompetenshögjande insatser behövs och förskollärarna behöver stärkas i sitt ledarskap.

Bristen på förskollärare och barnskötare innebär att de satsningar som genomförs i staden för att öka andelen förskollärare och barnskötare med grundutbildning behöver fortsätta och gärna utökas. Det blir allt svårare att rekrytera utbildade förskollärare och barnskötare vilket ställer höga krav på befintlig personal.

Jämställdhet

I förskolans läroplan framgår det att förskolan har ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Förskolan ska organisera utbildningen så att barn möts, leker och lär tillsammans. Barnen ska, oavsett könstillhörighet, ges möjlighet att pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor. Förskolan har en viktig roll i det våldsförebyggande arbetet genom att inte befästa stereotypa könsroller. Forskning visar att de vuxna i förskolan ofta har olika förväntningar på flickor och pojkar. Medarbetarnas medvetenhet behöver därför öka.

Systematiska kvalitetsarbetet

Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivas både på huvudmannanivå och förskolenivå. För att kunna följa upp resultaten och målen mera kontinuerlig behöver kvalitetsuppföljningarna förbättras. För att barnen ska ges förutsättningar för bildning och kunskapsutveckling som utgår från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet krävs att förskolans medarbetare deltar i diskussioner om barns lärande och vad som är viktiga kunskaper idag och i framtiden. Förvaltningen behöver också utveckla arbetsprocesser för att kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förskolan står inför utmaningen att bygga förskolor där vårdnadshavarna bor och verkar. En svårighet är att byggplanerna inte alltid håller jämna steg med efterfrågan. Miljö- och klimatförändringarna är en utmaning både gällande förväntningar på produkter och arbetet för att skapa hållbara beteenden och minska de ekologiska fotavtrycken.

Lokalförsörjning

Bromma byggs ut och det behöver tillskapas ytterligare förskoleplatser för att möta de kommande behoven. I ett inledande analysarbete har möjligheten att utveckla lokalerna i ett antal äldre befintliga förskolor identifierats. En utveckling som innebär att fler förskoleplatser kan inrymmas i befintliga lokaler. Förvaltningen som hyresgäst kommer att presentera tankarna för SISAB som är hyresvärd för att gemensamt utreda möjligheterna inom respektive objekt. Denna utveckling skapar även en positiv följd effekt genom möjligheter att arbeta närmare Skolverkets mål med minskade barngrupper.

Klimat och hälsa

Förskolan präglas av ett hållbart lärande där pedagogerna arbetar tillsammans med barnen för en hållbar framtid. Vanor och beteenden formas i unga och år och därför har förskolan en viktig roll att grundlägga goda vanor och skapa en handlingskompetens för att möta framtiden. Medarbetarna är viktiga förebilder och deras miljömedvetenhet leder till en positiv klimatpåverkan. Barnen har mycket innovativa tankar och lösningar kring framtidens miljö som behöver värdesättas.

Förskolorna arbetar utifrån Kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola. När förskolorna når nivå 3 kan det innebära ökade kostnader på grund av de investeringar som behöver göras för att uppnå kraven.

Klimatförändringarna ställer högre krav på förskolornas ute- och innemiljö som behöver ses över och anpassas till förändringarna och växlingarna.

Förskolemiljön och förskolans medarbetare har stor betydelse för barnens matvanor, återhämtning och andra hälsobeteende. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och utveckla intresset att vara fysiskt aktiv. Enligt forskning rör sig barn i förskoleåldern för lite. Faktorer och förutsättningar som främjar fysisk aktivitet hos barn behöver lyftas i organisationen och förvaltningen ska ta fram en särskild rörelsepolicy.

Ett utbildningsbehov hos personalen i köket är identifierat för att kunna erbjuda barnen mat som är hälsosam och klimatsmart enligt Stockholms stads matstrategi.

Öppna förskolan

Den öppna förskolan i Blackeberg utvecklas alltmer till att bli en viktig mötesplats som bidrar till integrering och integration. För att underlätta etableringen samt bidra till en snabbare inkludering planeras en språkverksamhet inom verksamheten i syfte att skapa en förståelse för förskolans roll för barns sociala och språkliga utveckling. Öppna förskolan spelar också en viktig roll i arbetet kring jämställdhet och rådande samhällsnormer.

Önskemål uttrycks om att utveckla verksamheten mot att bli en Familjecentral.

Familjecentralens syfte är att främja skyddsfaktorer genom hälsofrämjande arbete och minska riskfaktorer genom förebyggande arbete. Med familjecentral menas en samlokalisering av mödravård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med förebyggande verksamhet. En tvärprofessionell samverkan möjliggör tidig upptäckt och att rätt insats i rätt tid sätts in. En sådan satsning kommer kräva personella och ekonomiska resurser och en välutvecklad samverkan.

OB-verksamhet

Förskolan är en förutsättning för vårdnadshavares möjlighet att komma ut i arbetslivet eller studera. Fram till 1 juli 2020 är Bromma ansvarig för den verksamhet som möjliggör för vårdnadshavare i Hässelby-Vällingby och Bromma att arbeta på obekvämt arbetstid. Särskilt viktig är denna verksamhet utifrån ett jämställdhetsperspektiv då många av vårdnadshavarna är ensamstående kvinnor från andra kulturer. I en framtida organisation behöver barnrätts-, medarbetar- och vårdnadshavarperspektivet utvecklas ytterligare. För att säkerställa kvaliteten på verksamheten och öka andelen pedagoger med adekvat utbildning är det önskvärt att det skapas en pedagogisk plan liknande förskoleverksamheten för att säkerställa att barnperspektivet inte blir åsidosatt.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förändringar sker i en allt snabbare takt. Det skapar nya möjligheter men också utmaningar och ställer höga krav på ledare och organisationers förmåga att hantera förändringar. Det tar lång tid att förändra attityder, kulturer och strukturer i organisationen. För framtida rekryteringar behövs förståelse för värderingar och behov hos den nya generationens medarbetare.

Kompetensförsörjning

Medarbetarnas utbildning, kompetens och förutsättningar är viktiga faktorer för en hög kvalitet i förskolan. De gemensamma resurserna behöver användas på ett effektivt sätt och förvaltningen ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare genom att utveckla, behålla, rekrytera den kompetens som behövs och introducerar nya medarbetare.

Uppdraget som rektor är komplext och det har blivit svårare att rekrytera rektorer. För att säkerställa att yrket upplevs attraktivt i framtiden behöver arbetsmiljön och förutsättningarna för rektorerna att förbättras. Rektorerna behöver ges bättre förutsättningar att åstadkomma ett strategisk och hållbart kvalitetsarbete utifrån sitt uppdrag för att kunna skapa en god arbetsmiljö för sina medarbetare och höja frisknärvaron. Utifrån det komplexa uppdraget ses ett behov att erbjuda rektorer handledning. Erfarenheter visar också att kollegialt lärande genom stadsövergripande nätverk för rektorer värdesätts och efterfrågas för att kunna utvecklas som ledare men också i syfte att öka likvärdigheten i Stockholms stad. Handlingsplanen för barnskötare och förskollärares arbetsmiljö är ett styrmedel när aktiviteter kring kompetensförsörjning planeras i stadsdelen.

Förvaltningen har ett ansvar att säkerställa att alla nyanställda förskollärare får en introduktionsperiod med en utbildad mentor. Mentorskap innebär en karriärmöjlighet för duktiga och erfarna förskollärare. En annan karriärmöjlighet för förskollärare är uppdraget som handledare för studenter (VFU-handledare). Både andelen mentorer och VFU-handledare behöver öka vilket medför ökade kostnader för verksamheten.

Bristen på förskollärare riskerar att driva upp lönenivåerna vilket leder till ökade lönekostnader. En ytterligare utmaning är bristande följsamhet till stadens riktlinjer kring lönesättning när personal byter arbetsplats mellan förvaltningar. Detta medför att de förvaltningar som följer riktlinjerna har svårt att konkurrera om personal.

Den återkommande samhällsdebatten om mäns lämplighet att arbeta inom förskolan och att det är få män som väljer att utbilda sig till förskollärare och barnskötare är stora utmaningar. Andelen manliga medarbetare behöver öka i förskolan. Det är ett långsiktigt arbete som kräver attitydförändring till yrket. Informationen till feriesökande behöver utvecklas för att attrahera flera pojkar att vilja ha en ferietjänst inom förskolan med hopp om att attrahera pojkarna till yrket i framtiden. För att kunna möta vårdnadshavarnas oro behöver rutiner och arbetssätt tydliggöras och kommuniceras.

Ekonomiska utmaningar

Bromma växer och nya förskolor byggs vilket innebär ekonomiska utmaningar. Nya förskolor kräver stora investeringar som verksamheten får stå för när det gäller avskrivning och räntor. Förutom hyreskostnaden om 30 tusen kronor per barn tillkommer kostnader för utredning och detaljplanearbete vilket medför stora utmaningar för områden som växer.

I stadsdelsområdet finns många paviljonger som kommer att avvecklas under perioden. Detta medför ökade kostnader för avveckling och markåterställning.

En betydande ekonomisk utmaning är att personalkostnaderna har ökat med anledning av det höjda personalförsäkringspåslaget. Det gör det svårt att möta löneökningar och målet om 4,9 barn per årsarbetare inom utdelad budgetram. Schablonökningarna bör under kommande år svara mot de krav som ställs på verksamheten. Det finns även ekonomiska utmaningar gällande det ökade antalet barn som har behov av särskilt stöd, vilket innebär ökade resurser i form av personal.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden till en adekvat digital kompetens hos barnen. Utvecklingen innebär att investeringar behöver göras som medför ökade kostnader för utrustning och kompetensutveckling. Även övriga utbildningssatsningar som behövs för att säkerställa att chefer och medarbetare utvecklar sin kompetens för att möta framtida behov innebära ökade kostnader.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 behöver verksamheten säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet som ger omvårdnad och bidrar till ett livslångt lärande. Om allt fler barn med särskilda behov ökar, i kombination med bristen på behöriga förskollärare och barnskötare, kan det bli en utmaning att säkerställa att förskolan kan erbjuda en miljö som är anpassade för barn med olika funktionsnedsättningar och att de blir inkluderade i verksamheten. Forskning visar att de vuxna i förskolan ofta har olika förväntningar på flickor och pojkar. För att säkerställa att diskriminering av kvinnor och flickor avskaffas har förskolan en viktig roll i det våldsförebyggande arbetet genom att inte befästa stereotypa könsroller vilket blir en utmaning om medvetenheten inte ökar bland medarbetarna.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Fritidsverksamhet

För att bidra och stimulera till ungdomars möjligheter till möten, aktiviteter och engagemang kommer förvaltningen fortsätta att driva en bred fritidsverksamhet. Verksamhetens fokus är kvalitetsförbättringar och att fortsätta locka ungdomar till verksamheten genom ett utbud som tilltalar Brommas ungdomar. Ett särskilt fokus de senaste åren har varit att erbjuda fritidsverksamhet som också tilltalar flickor i högre utsträckning. Arbetet har gett resultat och kommer att fortsätta.

Fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska fortsätta utvecklas. Samverkan behövs med andra förvaltningar, kommuner och föreningar för att tillgodose målgruppens olika behov av verksamhet. Många barn och ungdomar med funktionsnedsättning behöver stöd för att komma till och från fritidsverksamheten samt även stöd under aktiviteter vilket kan innebära en utökning av insatsen ledsagning.

Trygg fritid

Fältverksamhetens förebyggande arbete ska utvecklas för att öka upplevelsen av trygghet bland ungdomar. Samverkan med Bromma familjebehandlare och stadsdelens skolor ska intensifieras. Ett utvecklingsområde är att bidra med arbetet mot drogförsäljningen tillsammans med polis för att minska den ekonomiska brottsligheten.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Fritidsgården Café U kommer att flytta från nuvarande lokaler i Blackeberg under 2021. Antalet ungdomar i Bromma i åldern 13-18 år ökar med nära 400 under perioden vilket gör det angeläget att kunna erbjuda en meningsfull fritid. Samverkan med skolan och andra aktörer ska fortsätta för att möjliggöra fritidsverksamhet på fler platser.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen ska möjliggöra för en aktiv fritid för barn och unga i hela Brommas stadsdelsområde och erbjuda fritidsaktiviteter för nyanlända med syftet att underlätta integration i samhället. Den stora befolkningsökningen i Bromma leder till att behovet av sociala aktiviteter inom stadsdelsområdet ökar. Nya aktiviteter behöver därför utvecklas i samverkan med civilsamhället. Kultur- och fritidsverksamheter ska också utvecklas genom samverka med närliggande stadsdelsområden och kommuner.

Jämställdhet

Inom fritidsverksamheten ska arbetet fortsätta med att skapa miljöer och aktiviteter som gör att fler tjejer vill delta i verksamheten.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 behöver verksamheterna utvecklas för ett jämlikt deltagande, skapa förutsättningar för integration och trygghet för barn och ungdomar samt utveckla samverkan med andra aktörer.

2.3 Äldreomsorg

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Befolkningsprognos

Enligt Swecos prognos kommer antalet brommabor 65 år och äldre att öka med 900 under perioden 2020-2023. Under samma period är prognosen att antalet äldreomsorgstagare ökar med 50 personer. Prognosen fram till 2028 visar en ytterligare ökning med 1 690 personer över 65 år och 210 äldreomsorgstagare. Sett över en längre period fram till 2040 är den prognostiserade ökningen 7 430 personer över 65 år respektive 860 äldreomsorgstagare.

Förebyggande, hälsofrämjande och trygghetsskapande insatser

För att möta den demografiska utvecklingen ska arbetet med förebyggande och uppsökande verksamhet fortsatt stärkas bland annat genom att främja nya innovativa arbetsätt. Verksamheterna ska vara trygghetsskapande, förebyggande och hälsofrämjande för att motverka isolering. Den förebyggande verksamheten ska verka för att insatser från äldreomsorgen senareläggs.

En särskild enhet för förebyggande verksamhet har inrättats under ledning av en enhetschef. Aktivitetscentra och övriga mötesplatser ska erbjuda ett varierat utbud och locka fler besökare. Samverkan med frivilligorganisationer och andra aktörer är av stor vikt för att ta vara på deras möjligheter att bidra i verksamheten och för att sprida information. I samarbete med pensionärsorganisationerna har aktivitetscentra kunnat hållas öppna under julhelgerna, ett samarbete som förväntas fortsätta. Förvaltningen fortsätter också samarbetet med lokala restauranger som åtar sig att servera måltider till äldre till reducerat pris.

Ytterligare informationsinsatser krävs för att nå fler äldre i Bromma. Samverkan med vårdcentralerna och samhällets övriga aktörer ska utvecklas och bidra till ökad information om de öppna mötesplatserna. Därigenom förväntas fler äldre nås - äldre som ännu inte har behov av biståndsinsatser eller har svårt att ta till sig information digitalt.

Den stadsövergripande verksamheten Kinesen riktar sig mot avlastning för anhöriga till demenssjuka i tidigt skede. Verksamheten har ett förebyggande och stödjande syfte. Verksamhetens anslag har sedan flera år tillbaka varit oförändrat samtidigt som löner och andra kostnader ökat, vilket medfört att nuvarande ersättning inte täcker personal- och lokalkostnader. En konsekvens av detta är att antalet öppna dagar på Kinesen har minskat. För att kommunövergripande verksamheter ska kunna drivas effektivt med största möjliga nytta för stockholmarna behöver en översyn göras av anslag till kommunövergripande verksamheter.

Digitalisering och välfärdsteknik

Satsningar på digitalisering och välfärdsteknik ska genomföras för att effektivisera verksamheten och klara den demografiska utvecklingen. Digitala lösningar och välfärdsteknik ska användas i större utsträckning. Dagens snabba tekniska utveckling av välfärdsteknik öppnar upp för nya lösningar som fungerar trygghetsskapande och stärker valfrihet, självständighet och jämställdhet hos de äldre. Stöd till äldre att använda digital teknik har påbörjats och ska fortsätta att utvecklas. Välfärdsteknik kan medföra ett minskat eller uppskjutet behov av insatser från äldreomsorgen och medverka till ett tryggt kvarboende. Behovet av digitala lösningar som till exempel nyckelfri hemtjänst och nattkameror är stort. Möjlighet till digitala inköp för personer med hemtjänst kommer att införas under 2020. För att digitalisering och välfärdsteknik ska fortsätta utvecklas med oförminskad kraft, bör staden ha samlade strategier och ta ledningen i arbetet.

Samverkan med sjukvården

Samverkan med sjukvården ska fortsätta utvecklas och stärkas. Nya samverkansrutiner gäller från och med 1 januari 2020 med successiv nedtrappning av antalet dagar inom slutenvården innan betalningsansvar inträder för kommunen. Arbetsmetoder och arbetssätt behöver ses över ytterligare och förnyas för att nå önskad effekt. Eftersom flera aktörer och huvudmän är involverade behöver stadsdelarna ett övergripande stöd för att driva utvecklingen framåt. Ett samlat grepp bör tas för att åstadkomma en samsyn i staden.

Hemtjänst

Äldreomsorgen står inför en stor utmaning då allt fler äldre vill bo kvar i hemmet vilket medför ökade hemtjänstinsatser. Detta innebär ett ökat behov av både medarbetare och chefer.

Hemtjänst i egen regi har under flera år besvärats av underskott. Det nuvarande ersättningssystemet har skapat ett ökat administrativt behov, vilket är resurskrävande och kostsamt. Att möjliggöra verksamhetsutveckling inom hemtjänsten och samtidigt bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram utgör en stor utmaning. Nya stödsystem kan effektivisera och underlätta det administrativa arbetet. Moderniseringen av sociala system samt nytt schema- och bemanningssystem kommer att vara till stor nytta i detta arbete. Förvaltningen har därutöver genomfört en egen upphandling av nytt vikariehanteringssystem som har implementerats i ett par verksamheter med gott resultat.

Stadsdelsområdets geografi påverkar möjligheten till effektivitet då ytan är stor och det ofta är långa transportsträckor mellan omsorgstagarna. För att få tillgång till verksamhetsnära lokaler pågår en översyn av förvaltningens lokalbestånd för att utröna om det finns möjligheter att samutnyttja lokaler med andra verksamheter. Tillgång till fler lokaler främjar närhet till brukare och påverkar arbetsmiljön positivt i form av mindre arbetsgrupper. Fler lokaler har också en positiv effekt på klimat och ekonomi genom minskat behov av biltransporter.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreboendeplaneringen innebär stora utmaningar. Behovet av somatiska platser minskar medan behovet av demensplatser ökar. Det kommer att krävas flexibilitet för att ändra och anpassa inriktningen av befintliga platser på vård- och omsorgsboende efter kommande behov. Det finns särskilt behov av platser för yngre personer med demenssjukdom. Det finns även behov av ökat antal platser för korttidsvård.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kompetensförsörjning

För att brukarna inom äldreomsorgens verksamheter ska uppleva en god kvalitet är förmågan att rekrytera och behålla medarbetare och chefer med rätt kompetens av största vikt.

Förvaltningens arbete med kompetensförsörjning ska säkerställa att verksamheterna, nu och framöver, har medarbetare med rätt kompetens som är engagerade och delaktiga med vilja att utvecklas och bidra till att verksamheten förbättras.

En av äldreomsorgens utmaningar de närmaste tre åren är ökat behov av sjuksköterskor, undersköterskor och vårdbiträden. En annan utmaning är den alltmer kvalificerade vård och omsorg som bedrivs inom äldreomsorgen.

För att möta de äldres behov samtidigt med ökad komplexitet i många arbetsuppgifter och ökad digitalisering krävs fortsatta kompetensutvecklingsåtgärder inom olika kunskapsområden. Fortsatta utbildningsinsatser behövs inom demens- och palliativ vård, psykisk ohälsa hos äldre, anhörigstöd, läkemedelshantering och nutrition.

Medarbetarnas utbildningsnivå inom hemtjänsten är låg och behöver höjas samtidigt som arbetet måste göras mer attraktivt för att fler ska vilja arbeta inom hemtjänsten. Att heltidsarbete blir norm, är en åtgärd bland flera för att klara kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen.

All kompetensutveckling inom äldreomsorgen är kostnadsdrivande då vikarier behövs vid ordinarie medarbetares frånvaro. Tidigare utbildningsinsatser har möjliggjorts genom medel från stadens fleråriga kompetensutvecklingsåtgärder. För att verksamheterna ska utvecklas och uppnå en bra kvalitet är också närhet till forskning avgörande. Äldreomsorgen fortsätter delta i olika verksamhetsanknutna forskningsprojekt.

Ledarskap/förändringsledning

Det är svårt att rekrytera chefer då ansvarsområden och medarbetargrupper är stora inom äldreomsorgen jämfört med andra branscher. Stora ansvarsområden har påverkan på såväl chefers som medarbetares arbetsmiljö och hälsa. För att ledarskapet ska vara långsiktigt hållbart så behöver medarbetargrupperna bli mindre, vilket kräver utökade ekonomiska resurser.

Chefernas förmåga att leda i förändring ställer krav på kompetens gällande förändringsledning.

Samverkan, lärande och flexibilitet

För att använda resurserna effektivt och hållbart är samverkan inom och mellan enheter av stor vikt. Uppdrag och roller ska tydliggöras för att skapa en gemensam bild av olika uppdrag,

ansvar och mandat. Kraven på att chefer och medarbetare är flexibla och har förmåga att tänka nytt ökar. För effektivitet, lärande och nya innovativa arbetsätt ställs krav på god dialog, samverkan och auskultation inom och mellan verksamheterna

Bromma utgör en av stadens akademiska noder. Samarbete pågår med högskolor och universitet för att utveckla verksamheten och erbjuda så många praktikplatser som möjligt. Samarbetet med lärosätena och arbetet med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är viktigt för att möta framtida rekryteringsbehov. Arbetet med VFU kommer fortsätta att utvecklas där bland annat introduktionen av studenter och handledarnas förutsättningar ska ses över.

Stöd och digital utveckling

Chefernas arbetsvillkor och möjlighet till administrativt stöd ska fortsätta att ses över. Cheferna behöver utveckla den egna digitala mognaden för att kunna leda den digitala utvecklingen. En kartläggning kring chefers digitala mognad pågår. Genom digitalisering och välfärdsteknik ska arbetet ske smartare och effektivare. Kompetenshöjande insatser kommer att krävas för användare av den digitala tekniken. Införandet av ett nytt schema- och bemanningssystem kan ge cheferna stöd att enklare planera verksamheten efter de äldres behov samt frigöra tid. Moderniseringen av det sociala systemet leder förhoppningsvis till ett enkelt och användarvänligt system som underlättar medarbetarnas administrativa arbete.

Jämställdhet

Skillnader mellan män och kvinnor ska fortsatt synliggöras genom analyser av resultat från brukarundersökningar utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Normer, attityder och förväntningar fortsätter att lyftas på ärendedragningar för att fatta så likställda beslut som möjligt.

En stor andel av äldreomsorgens chefer och medarbetare är kvinnor. För en jämnare könsfördelning behöver arbetsvillkoren ses över för båda grupperna. Bland annat behöver medarbetargrupperna bli mindre och äldreomsorgens medarbetare ska kunna arbeta heltid - två utmaningar som är betydande både ur ett budget- och schematekniskt perspektiv.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 behöver äldreomsorgen fortsätta att utveckla det förebyggande och uppsökande arbetet för att främja en god hälsa och välbefinnande hos de äldre, skapa förutsättningar för ett självständigt liv samt minska social isolering. Digitala lösningar och välfärdsteknik ska användas i större utsträckning. Samverkan inom organisationen men även med till exempel sjukvård och frivilligorganisationer är viktig. Äldreboendeplanering krävs för att säkerställa äldres behov av olika former av boenden. Äldreomsorgen strävar efter ett jämställdhetsperspektiv vid så väl beslutsfattande som utförande av insatser. Arbeta med kompetensförsörjning ska säkerställa att verksamheterna har medarbetare med rätt kompetens.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Målgruppen har förändrats under senare år. Personer med diagnoser inom autismspektrum blir allt vanligare samt personer med multidiagnoser. Det blir också vanligare att brukarna har olika psykiatriska diagnoser och därmed mer komplexa behov av stöd. En ökning av antalet

yngre personer (under 65 år) med demenssjukdom har skett. Detta innebär att kompetens behöver öka hos både beställare och utförare.

I takt med att stadsdelen växer behövs också fler utförarverksamheter och olika typer av profilboenden.

Daglig verksamhet i egen regi ska utvecklas för att möta aktuella behov. Verksamheten ska erbjuda sysselsättning med tydligare inriktning mot arbetsinriktade åtgärder och ordinarie arbetsmarknad.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

En boendeplan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar har tagits fram inom region Västerort, en plan som gäller 2020-2030. Planen utgör underlag till stadens övergripande boendeplan. Sammantaget väntas inom regionen ett ökat underskott av antal lägenheter i relation till uppskattat behov. Detta kommer särskilt märkas de närmsta åren eftersom få nybyggnadsprojekt kommer att färdigställas. Eftersom behovet inte kan tillgodoses genom upphandlade platser inom valfrihetssystemet kan det finnas behov av att ingå individuella avtal med utförare som inte är upphandlade enligt LOV (lag om valfrihetssystem), vilket ofta är mer kostsamt för förvaltningen.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Utveckling

Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare. Förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda. Medarbetardriven och verksamhetsnära utveckling är av stor vikt de kommande åren och kommer att understödjas och uppmuntras. Bland annat genom olika former av utbildningsinsatser, vidareutveckla arbetsmetoder, yrkesplatsförlagd fortbildning för att konkretisera och levandegöra arbetet i praktiken.

Digitalisering

Den digitala kompetensen ska stärkas, både inom myndighet och på utförarsidan. Valfärdsteknik som ökar trygghet, aktivitet, delaktighet och självständighet för personer med funktionsnedsättning ska införas i högre grad.

För att alla brukare ska ges möjlighet att ta del av den digitala utvecklingen behövs internetuppkoppling i alla bostäder med särskild service. Denna förbättring kommer att medföra ökade kostnader för förvaltningen.

Kompetensförsörjning

För att brukarna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning ska uppleva en god kvalitet är förmågan att rekrytera och behålla medarbetare och chefer med rätt kompetens av största vikt. Förvaltningens arbete med kompetensförsörjning ska säkerställa att verksamheterna, nu och framöver, har medarbetare och chefer med rätt kompetens som är engagerade och delaktiga med vilja att utvecklas och bidra till att verksamheten förbättras.

Ny LSS-lag

En ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning föreslås träda i kraft 1 januari 2022. Förslaget innebär att staten blir ensam huvudman för insatsen personlig assistans och att nya kommunala insatser tillförs LSS. Om lagen träder i kraft enligt det nuvarande förslaget innebär det att stadens och förvaltningens kostnader kommer att öka. Kostnadsökningen beror på de nya kommunala insatserna som till viss del kommer att ersätta insatsen personlig assistans. Den nya lagen innebär också ökade kostnader för administration i samband med ansökningar av nya och förändrade insatser och kostnader för kompetenshöjande insatser för att medarbetare ska kunna möta de nya kraven.

Ekonomisk utmaning

Från 1 januari 2020 har fristdagarna för när kommunala betalningsansvaret inträder vid utskrivning från slutenvården minskat. Det gäller både vid utskrivning från somatisk och psykiatrisk slutenvård (även inkluderat barn och unga samt missbruk). Kostnaderna för kommuner väntas öka enligt STORSTHLM (tidigare KSL). Från januari 2021 kommer antalet fristdagar minska ytterligare. Förändringarna kräver nya arbetsätt och utökad beredskap och översyn av insatser för att möta de nya ansvarerna och för att kostnaderna inte ska öka mer än nödvändigt.

Jämställdhet

Arbetet med att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar fortsätter inom alla verksamheter. Olikheter mellan könen ska uppmärksammas vilket kräver att medvetenheten ökar genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar fortsatt diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 behöver stöd och service till personer med funktionsnedsättning säkerställa möjligheten till jämlika levnadsvillkor. Samverkan kring planering av bostäder med särskild service behöver utvecklas. Kompetensförsörjningen behöver stärkas och välfärdsteknik behöver användas och utvecklas för att skapa trygghet, tillgänglighet och ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Barn och unga

Antalet ärenden inom individ- och familjeomsorgen ökar, det är en trend som pågått sedan ett antal år tillbaka. Ökningen kan antas bero på befolkningstillväxten i Bromma. Det är framförallt antalet ärenden där det förekommer våld som blir fler. Kompetenshöjande insatser ska genomföras om våld mot barn och mellan vuxna samt om hur våldsutsatta kan upptäckas. Samarbetet mellan socialtjänsten och förskolan ska stärkas för att fler familjer ska nås i ett tidigt skede.

Samverkan med skola och regionen, främst barnpsykiatrin, behöver utökas och formaliseras för att säkerställa att barnen i Bromma ges så goda förutsättningar som möjligt. Skolan samt

regionen är viktiga och BUS-samverkan (samverkan kring barn i behov av särskilt stöd) ska fortsätta att utvecklas.

Arbetet inom familjevården med ärenden som är svåra och komplexa kommer att utvecklas för att kunna tillgodose lämpliga familjer för placering av barn och ungdomar med större behov. Det är en utmaning att hitta jourhem och arbetet fortsätter att rekrytera jour- och familjehem i Brommaområdet. Jour- och familjehem i närområdet möjliggör att placerade barn kan gå kvar i sin förskola/skola. Det blir även mer kostnadseffektivt och nämndens insyn i hemmet underlättas.

Förvaltningen fortsätter att arbeta mer nätverksorienterat med stöd och insatser i öppenvård. Familjebehandlare och fältassistenter ska samverka i ärenden för att bättre kunna möta behoven. En utmaning för öppenvården för barn/unga/familjer är att möta upp i ett tidigt skede så att inga placeringar behöver ske. Även i de fall som barn/unga blivit placerade ska öppenvården bli inkluderad i arbetet.

FN:s barnkonvention blev svensk lag den 1 januari 2020. I socialtjänsten ska berörda barns bästa alltid beaktas och barn har rätt till inflytande och delaktighet utifrån ålder och mognad. Arbetsätt och rutiner har utvecklats som ska fortsätta implementeras under 2020. Arbetet kommer kontinuerligt följas upp och utvecklas.

Förebyggande arbete

Det preventiva arbetet ska stärkas och som ett led i detta prioriteras allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar inom 48 timmar efter det att det kommit socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott. Socialtjänsten ska också ta initiativ till ökat samarbete med förskola och skola. Fler familjer ska nås i ett tidigt skede och föräldrar som upplever svårigheter i föräldraskapet ska få stöd.

Fältgruppen arbetar uppsökande för att tidigt upptäcka och förebygga sådant som kan ha negativa konsekvenser för ungdomar. Antalet ungdomar i Bromma ökar. Det är allt fler ungdomar som vistas utomhus i stadsdelen och fler ungdomar söker stöd hos fältgruppen. Även antalet föräldrar som söker stöd i sin föräldraroll ökar. Föräldrastödsprogram kommer fortsatt att erbjudas.

Preventionsarbetet, arbetet mot våldsbejakande extremism och genomförandet av insatser utifrån ANDT-programmet kommer att fortsätta under perioden.

Hemlöshet

Det saknas bostäder i staden samtidigt som hemlösheten behöver motverkas. Det är en stor inflyttning till stadsdelen med bland annat korta andrahands- och inneboendeavtal. När avtalen upphör kan det innebära att personerna står utan bostad. Ett utvecklingsarbete kring vräkningsförebyggande arbete har påbörjats. Det handlar dels om en ökad intern samverkan men också om samverkan med fastighetsbolagen i Bromma för att stärka arbetet kring långsiktiga boendelösningar. Barnfamiljer är en prioriterad grupp. Ett större analysarbete kring hemlöshet i stadsdelsområdet kommer att genomföras under året för att hitta bra strategier för målgruppen och för att förebygga hemlöshet.

Förvaltningen har en god tillgång till försöks- och träningslägenheter och en väl upparbetad samverkan med hyresvärdar. Stödet till personer som beviljas insatsen ska vidareutvecklas för att ge individer möjlighet till ett eget självständigt boende. Samverkan ska förstärkas mellan handläggare och utförare samt budget- och skuldrådgivare för att möjliggöra inträde på

bostadsmarknaden.

Enligt den senaste hemlöshetsräkningen som genomfördes 2018 hade antalet hemlösa ökat jämfört med tidigare mätning. Nästa räkning görs i höst.

Socialpsykiatri

Efterfrågan på boendestöd har ökat under senare år och trenden kan antas fortsätta. Insatsen efterfrågas av fler målgrupper än tidigare. Kompetensen hos personalen på boendestödet kan komma att behöva breddas utifrån nya målgrupper med behov av andra arbetssätt.

Västerorts aktivitetscenter (VAC) kommer att ha fokus på att öka den enskildes självständighet och erbjuda mer arbetslivsinriktad verksamhet. Verksamheten ska vidareutveckla metoder för att hjälpa människor med psykisk funktionsnedsättning att hitta och behålla ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. Verksamheten ska utvecklas för att möta unga vuxnas behov. Samverkan och kommunikationen mellan utförarenheten VAC och handläggarna på myndighetssidan ska utvecklas.

Missbruk

Antalet anmälningar enligt LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall) har ökat under de senaste åren. Förvaltningen prognosticerar ett fortsatt högt inflöde av anmälningar. Förvaltningens öppenvård i egen regi ska kopplas in i ett tidigare skede för att öka antal frivilliga placeringar för de som är LVM-nära. En samverkan mellan stadsdelarna i västerort möjliggör ett större utbud av behandlingsalternativ inom området. Den regionala samverkan ska utvärderas och utvecklas.

Socialtjänsten har ansvar för att erbjuda stöd och behandling till personer med spelmissbruk/spelberoende (gäller endast spel om pengar) och att tillgodose anhörigas behov av stöd. Både anhörigstöd och spelberoendeprogram erbjuds inom förvaltningens egen öppenvård. Förvaltningen ska fortsätta öka sin kompetens inom området samt sprida information om de insatser som erbjuds.

Våld i nära relation

Arbetet mot våld i nära relationer är fortsatt prioriterat. Rutiner och metoder ska utvecklas för att upptäcka våldet och fånga upp våldsutsatta. Våldsutövare ska motiveras och remitteras till insatser i syfte att förändra sitt beteende och sluta utöva våld. Att fler våldsutövare och våldsutsatta ska motiveras och remitteras till RVC (relationsvåldscentrum) är ett prioriterat arbete de närmsta åren.

Användningen av stadsdelens egna jourlägenheter ska öka och individuellt utformat stöd ska erbjudas för att undvika längre placeringar och underlätta ett självständigt liv fritt från våld för individen.

Bromma har ett relativt lågt inflöde av anmälningar gällande hedersrelaterat våld och förtryck. Det är en utmaning att få kunskap om vem som är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck och att motivera den utsatta till att söka skydd och stöd. Förvaltningen behöver säkerställa att medarbetare har kunskap för att fånga upp signaler på hedersrelaterat våld och förtryck.

Översyn av socialtjänstlagen

En översyn av socialtjänstlagen pågår och slutbetänkandet kommer i juni 2020. Ett förväntat fokus i lagstiftningen är prevention och ökad samverkan. Den omorganisation som genomförts inom socialtjänsten ligger i linje med inriktning för ny lagstiftning, med mer

tillitsbaserad styrning. När den nya lagstiftningen genomförs kommer det krävas kompetensutveckling och översyn av arbetssätt och arbetsprocesser.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Efterfrågan av enskilda lägenheter samt grupp- och stödboenden fortsätter öka. Socialpsykiatrin har svårt att tillgodose behovet av boenden - särskilt akutplatser samt platser som är anpassade efter olika stödbehov. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att hitta permanenta boendelösningar för de vuxna som bor under en längre period på HVB-hem. En boendeplan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar har tagits fram inom region Västerort, en plan som gäller 2020-2030. Planen utgör underlag till stadens övergripande boendeplan. Boendeplanen ger förvaltningen tillsammans med region Västerort vägledning i hur verksamheter och utbud behöver utvecklas.

Förvaltningen ska möjliggöra för fler att erbjudas boende i försöks- och träningslägenheter som ett led att komma vidare till ett eget självständigt boende.

Den nya lagen om samverkan vid slutet hälso- och sjukvård som gäller från 1 januari 2020 ställer krav på socialtjänsten att med kort varsel kunna ordna boendeplats för en person som vårdats i slutet psykiatrisk vård och är i behov av förvaltningens socialtjänst. Det kommunala betalningsansvaret inträder efter fem dagar jämfört med tidigare 30 dagar. Det finns behov av någon form av korttidsboende som vänder sig till målgruppen för att undvika dyra kostnader för vård dygn på sjukhus efter att patienten anses vara färdigbehandlad av slutenvården.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kompetensförsörjning

För att brukarna inom individ- och familjeomsorgen inklusive socialpsykiatrin ska uppleva en god kvalitet är förmågan att rekrytera och behålla medarbetare och chefer med rätt kompetens av största vikt. Förvaltningens arbete med kompetensförsörjning ska säkerställa att verksamheterna, nu och framöver, har medarbetare med rätt kompetens som är engagerade och delaktiga med vilja att utvecklas och bidra till att verksamheten förbättras.

Samarbetet med högskolor och andra lärosäten fortsätter. Mottagandet av studenter för VFU (verksamhetsförlagd utbildning) fortsätter och är ett verktyg för att locka framtida kompetens. På myndighetssidan efterfrågas fler män för en jämnare könsfördelning. Ett aktivt arbete för att attrahera fler män till verksamheterna behöver göras.

Innovation

Under de kommande åren väntas budgetläget vara ansträngt. I sådana tider skapas flest innovationslösningar då det kräver nya arbetssätt. Medarbetardriven och verksamhetsnära utveckling är av stor vikt de kommande åren och kommer att understödjas och uppmuntras på olika sätt. Genom återkommande workshops ska innovationer uppmuntras, diskuteras och eventuella testbäddar (begrepp som syftar till att prova olika innovationer) skapas.

Mer samverkan mellan stadsdelarna behövs. Relationsvårdscentrum och gemensam boendeplan i Västerort är exempel på värdefulla samarbeten. Dialogen behöver fortsätta och fler utvecklingsområden behöver identifieras.

Sammanhållen socialtjänst

En sammanhållen socialtjänst sluter upp för att på bästa sätt möta brommabornas behov. Brommas socialtjänst ska samverka internt för att familjen eller klienten endast ska behöva ha kontakt med, i bästa fall, en handläggare. Detta är ett utvecklingsarbete som har påbörjats och som kommer fortsätta. Nya strukturer för samverkan ska skapas och brukarperspektivet ska bli ännu tydligare.

Jämställdhet

Arbetet med att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar fortsätter inom alla verksamheter. Olikheter mellan könen ska uppmärksammas vilket kräver att medvetenheten ökar genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar fortsatt diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 behöver arbetet med att säkerställa att barn och unga växer upp i trygga förhållanden fortsätta utvecklas genom bland annat tidigt stöd till familjer samt ett utbrett förebyggande arbete. Förebyggande och hälsofrämjande arbete är viktigt för att uppnå mål om välbefinnande, likaså att utveckla stödet till personer med missbruksproblematik. Samverkan är en förutsättning för att uppnå målen och behöver utvecklas hela tiden. Personer med psykiska funktionsnedsättningar ska ges möjligheter till mer jämlika levnadsvillkor, ett självständigt liv samt ökade möjligheter till arbete genom att utveckla stödet inom sysselsättningsverksamheten.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Trygghet och säkerhet

Människor ska vara trygga i Bromma, därför ska förvaltningen arbeta vidare med fler trygghetsskapande åtgärder. Åtgärder ska ske i samverkan med bland annat utbildningsförvaltningen, lokalpolisen, näringslivet och civilsamhället. Arbetet med det lokala brottsförebyggande rådet (BRÅ) och operativt BRÅ fortsätter. Uppdraget utgår från Stockholms stads Trygghetsprogram och Brommas lokala samverkansöverenskommelse med polisen. Förvaltningen upprättar varannan vecka en lokal lägesbild av situationen i Bromma utifrån aktuell information som rör upplevd trygghet och säkerhet i Bromma. Med utgångspunkt från lägesbilden kan riktade insatser planeras samt operativa insatser tillsättas av exempelvis polis, fältassistenter och/eller mobila ordningsvakter.

Brommaplan är en så kallad LOV 3-plats beslutad av polisen enligt 3 § lagen om ordningsvakter (LOV). Förvaltningen ska undersöka möjligheten till utökning av ordningsvakter inom stadsdelsområdet genom att ansöka om fler LOV 3-platser.

Projektet för ”Ett tryggare Brommaplan” innebär utökad platssamverkan med lokala aktörer och intressenter, en samverkan som innebär att tillsammans arbeta praktiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder på Brommaplan. Förvaltningen leder projektet i samverkan med trafikkontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och polisen. Projektet

sträcker sig fram till och med 2022.

Information om insatser som görs i utemiljön, både trygghetsskapande insatser och andra insatser behöver bli tydligare. Information ska ske genom skyltning och genom andra informationsvägar. För människors upplevelse av trygghet är det också viktigt att parker, grönområden och gångvägar är välskötta.

Förvaltningens och därmed stadens krisberedskap och civilförsvarsförmåga ska stärkas genom höjd kompetens, planering och övning för att säkerställa förmågan att möta och hantera situationer som utmanar samhällsviktig verksamhet i händelse väpnat angrepp eller krig i vår omvärld, men även för att säkerställa förmågan att hantera extraordinära händelser i fredstid.

Förvaltningen har under perioden för avsikt att söka medel för genomförande av trygghetsåtgärder i samarbete med Trafikkontoret.

Skötsel av parker och grönområden

Befolkningstillväxten i Bromma ökar belastningen på befintliga parkanläggningar och ökar behovet av upprustning av lekplatser, belysning och tillgänglighetsanpassning. Den höga exploateringen i stadsdelsområdet generellt och det faktum att skolor och förskolor antas använda parkmark som vistelseyta ökar slitaget på parkerna som i sin tur leder till ökade driftskostnader. Vissa delar av stadsdelsområdet liknar numera innerstaden i sin struktur och täthet vilket medför att invånare även förväntar sig drift och skötsel med tätare intervall. Förvaltningen ser även ett ökat krav på skötsel av bostadsnära naturmarksytor i takt med att stadsdelsområdet förtätas, vilket också leder till ökade driftskostnader.

En långsiktiga planering för parkmarken är en förutsättning för att uppnå stadens mål för trygga, trivsamma parkmiljöer samt en god livsmiljö. Därför tas nya och uppdaterade parkplaner fram för Bromma. Parkplanerna förväntas bidra till ökad attraktivitet, trygghet, hållbarare parkmiljö och tillgänglighet samt ge vägledning till alla som arbetar med planering, projektering och skötsel av Brommas grönytor. Parkplanerna ger värdefull kunskap inför upprustningar och investeringar samt utgör ett viktigt stöd kring grönområdenas framtida användning. Utgångspunkten för framtagandet är förvaltningens parkplaner är parkförsörjningsplanen och befolkningsutvecklingen. I planeringen ingår även samverkan och dialog med övriga verksamheter inom och mellan förvaltningar.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Ny exploatering

Brommas stadsdelar är till stor del blandade med närhet till parker och stora naturområden. För att bibehålla och utveckla stadsdelarna med både bostäder och arbetsplatser fortsätter förvaltningen framföra till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret behovet av att tillskapa blandade stadsdelar då nya exploateringsområden är under planering. I remissvar gällande detaljplaneärenden ska det alltid framhållas att nämnden vill ha en blandning av bostäder och arbetsplatser eftersom stadsdelar som är befolkade hela dygnet skapar större trygghet.

Förvaltningen bevakar exploateringar för att parkplanens mål ska uppfyllas. Hänsyn ska tas till biologisk mångfald och ekologiska värden. Idrotts- och rekreationssytor samt rimliga grönkompensationsåtgärder ska föreslås. I förvaltningens yttranden över nya detaljplaneärenden påtalas alltid behovet av olika boendeformer och förskolelokaler samt vikten av kollektivtrafik och fungerande trafiklösningar samt värdet av Brommas

grönområden.

Behovet av grupp- och servicebostäder enligt LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) är stort i staden. Under de fyra senaste åren har inga nya bostäder för målgruppen öppnats inom stadsdelsområdet. Behovet av bostäder för socialpsykiatriens målgrupp är också stort. För att säkerställa att gruppboende, särskilda boenden för äldre och förskolelokaler samt parkmark planeras in i nya områdesplaner och detaljplaner, sker samverkan med olika parter i planeringsprocessen.

Klimatarbete

Vid ny- och ombyggnationer ställs krav på klimatsmart byggande och energieffektiva lösningar. När egna upphandlingar av entreprenader görs framställs alltid en kravspecifikation avseende användningen av byggvarubedömning (BVB).

Klimatåtgärder som ger märkbar effekt är modernisering av förvaltningens elanläggningar på parkmark som är ålderstigna och därför i behov av att energieffektiviseras. Ytterligare solcellsdrivna skräpkomprimatorer ska placeras ut på parkmark. Där det är lämpligt och motiverat ska växtbäddar med biokol anläggas.

Förvaltningen ansöker om klimatinvesteringsmedel för utplacering och montering av ytterligare 15 stycken solcellsdrivna sopkomprimatorer under perioden.

Arbetet med biologisk mångfald fortsätter bland annat i form av naturvård genom selektiv gallring utifrån olika arters behov, genom friställning av ekar, genom att lämna naturmark orörd, genom att öka slåtterängsytor och öka omklassning av grönytor till ängar samt genom att gynna olika arters levnadsförutsättningar som till exempel groddjur och groddjursdammar.

Tillgänglighet

Brommas parker är en stor tillgång för såväl brommabor som besökare. Genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion ges brommaborna utökade möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö. För att öka utemiljöns tillgänglighet och användbarhet för alla oavsett funktionsförmåga ska arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpna hinder fortsätta och arbetet med att tillgängliggöra naturreservat för personer med nedsatt funktion fortsätter. Behovet av tillgänglighetsanpassning tillses genom olika former av inventering såsom synpunkter, trygghetspromenader, parkdrift med mera.

Vid nya anläggningar i utemiljön ska tillgängligheten beaktas från början så att miljön blir tillgänglig och användbar för alla. Genom detta kan kostsamma åtgärder i efterhand undvikas.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Alla kostnader inom verksamheten ska ses över för att hitta effektiviseringsvinster.

Drift och underhåll

Befolkningsökningen i Bromma medför ökade drifts- och underhållskostnader i form av ökad frekvens av städning och renhållning i parker och grönområden. På lång sikt påverkar även genomförda parkinvesteringar förvaltningens driftskostnader för exempelvis omgjorda ytor, vattenprover, el-/vattenavgifter, tillsynsavgifter och försäkringar vilket är viktigt att beakta i beräkningen av det centrala driftsbudgetanslaget.

En översyn av stadsmiljöns fördelningsnyckel är nödvändig eftersom det är fler faktorer som

påverkar förvaltningens kostnader än de som idag ligger till grund för fördelningen. Brommas tre strandbad, sju plaskdammar, naturreservat och parkmark är tillgänglig för alla stockholmare samt besökare utifrån. Detta är faktorer som är kostnadsdrivande och påverkar förvaltningens drifts- och underhållskostnader i stor omfattning, men de ger inte avtryck i nyckelberäkningen. I Bromma finns det många bostadsnära ytor som är klassade till skog (trädbevuxen naturmark) - ytor som kräver en annan vård än naturmark, vilket också är kostnadsdrivande.

Jämställdhet och jämlikhet

Förvaltningens verksamheter arbetar för att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Jämställdhetsarbetet integreras i den ordinarie verksamheten. Så långt det är möjligt är förvaltningens statistik könsuppdelad för att könsskillnader ska synliggöras och analyseras.

Förvaltningens satsningar inom stadsmiljö, som till exempel utveckling av parker och aktivitetsytor, ska analyseras så att utvecklingsarbetet resulterar i att kvinnor och män, pojkar och flickor ges samma möjlighet att ta del av satsningarna. Tillgänglighetsperspektivet måste också alltid finnas med i utvecklingsarbetet. Detta kan säkerställas genom utvecklad dialog med brommaborna och med föreningar i olika former samt genom att funktionshinderrådet och pensionärsrådet bjuds in att komma med synpunkter inför större investeringar på parkmark. Metoder för att inhämta kunskap om vad som efterfrågas och metod för att analysera resultatet behöver utarbetas. Uppföljning av gjorda investeringar är nödvändig för en analys av effekten. Adekvata utbildningsinsatser krävs för att investeringar ska resultera i jämställda och jämlika parkmiljöer.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 behöver arbetet med trygghet och säkerhet kontinuerligt utvecklas i samverkan med polisen och andra aktörer beroende på de förändringar som sker i samhället.

Inom stadsdelsområdet finns stora arealer park- och naturmark och dessa är en tillgång för brommabor och besökare. När Bromma växer ökar miljöpåverkan i park- och naturområden vilket medför krav på insatser för en hållbar park och naturmiljö. För hållbara ekosystem och biologisk mångfald behöver hänsyn tas vid all nybyggnation för att bevara livsmiljöer som säkerställer biologisk mångfald och ekologiska värden.

2.7 Ekonomiskt bistånd

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen i Bromma har legat på samma nivå de senaste åren. Förvaltningen ska intensivt arbeta för att få ut människor i egen försörjning. Barnfamiljer ska prioriteras. De närmsta åren är fokus att öka antalet personliga möten med klienter och att arbeta styrkebaserat och motiverande. Arbetet med att utveckla styrkebaserade insatser (social metodik som syftar till att bygga vidare på det som redan fungerar) kommer att utvecklas. Hos de personer som står längst ifrån arbetsmarknaden ska arbetsförmågan öka genom rätt stöd.

Samarbetet med förvaltningens egen arbetsmarknadsverksamhet, Jobbtorg Stockholm och Arbetsförmedlingen ska fortsätta att utvecklas för att få ut fler klienter i egen försörjning på den öppna arbetsmarknaden. En eventuell lågkonjunktur kommer dock att försvåra arbetet med att få fler personer i egen försörjning.

Arbetet med ekonomiskt bistånd ska utgå från ett tydligt barnperspektiv, och barns behov ska särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare och förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda.

En farhåga inför de kommande åren är de egenbosatta och de som är hänvisade via migrationsverket som förbereds inför arbetsmarknaden via arbetsförmedlingens etableringsinsatser. Känt är att en låg andel av de som genomför etableringsprogrammet uppnår självständighet under programmets två år.

Alla kostnader inom verksamheterna ska ses över för att hitta effektiviseringsvinster.

Jämställdhet

Arbetet med att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar fortsätter inom alla verksamheter. Olikheter mellan könen ska uppmärksammas vilket kräver att medvetenheten ökar genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar fortsatt diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 ska förvaltningen intensifiera arbetet med att hjälpa fler brommabor till egen försörjning genom nya arbetsätt, genom ökad samverkan med andra aktörer, som en del mot målet att minska ekonomisk fattigdom. Särskilda utmaningar finns på grund av en prognosticerad lågkonjunktur samt risken för negativa ekonomiska konsekvenser av Coronapandemin.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Brommabor ska få det stöd och den vägledning som behövs för att hitta vägar till egen försörjning genom studier och arbete.

Personer med arbetsförmåga som ansöker om ekonomiskt bistånd hänvisas omgående till Jobbtorg Stockholm för stöd att komma ut i praktik, studier eller arbete och på sikt egen försörjning genom löneanställning. Ett fortsatt viktigt utvecklingsområde är att öka anställningsbarheten hos personer som står längst från arbetsmarknaden som behöver omfattande stöd för att kunna närma sig arbetslivet. Fler personer med nedsatt arbetsförmåga ska ges möjlighet till anställning. Arbetet med arbetsmarknadsåtgärder och ”stegförflyttningar” därinom kommer att vidareutvecklas.

Förvaltningen fortsätter, i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen, arbeta för att få ut unga arbetslösa försörjningsstödstagare i praktik och/eller arbete genom att bland annat erbjuda praktikplatser inom förvaltningens olika avdelningar. Verksamheterna ska erbjuda fler praktikplatser inom olika områden för att lyckas matcha praktikplatser med fler aspiranternas önskemål. Även här behövs det fler platser inom olika typer av verksamheter. Det näringslivsfrämjande arbetet ska utvecklas genom kontakt och samverkan med lokala företagare för att möjliggöra fler praktik- och arbetsplatser.

Samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Stockholm genom Samordningsförbundet Stockholms stad (Finsam) ska fortsätta och utvecklas. Samverkan ska leda till att personer som står långt från arbetsmarknaden på grund av ohälsa får ett anpassat insteg på arbetsmarknaden genom bättre samordning mellan inblandade myndigheter.

Förvaltningen fortsätter att erbjuda ett stort antal feriejobb till ungdomar i stadsdelsområdet och till ungdomar i närliggande stadsdelsområden. Ungdomar i feriejobb skapar en bra rekryteringsbas inför stadsdelens framtida behov av arbetskraft.

I samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen ska tillgängligheten av och kvaliteten på samhällsvägledning och socialt stöd till nyanlända öka. Förvaltningen ska särskilt arbeta för att nå nyanlända kvinnor, genom praktikplatser och Stockholmsjobb.

Medborgarkontoret ska, genom samarbeten med civilsamhället och stadens egna verksamheter, vägleda besökare till att kunna få rätt behov tillgodosedda. Civilsamhället spelar en viktig roll för att nyanlända som folkbokförs i Bromma snabbt ska kunna etablera sig, hitta sociala sammanhang samt för att kunna integreras i samhället.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Ett strategiskt arbete ska genomföras med kompetensförsörjningens alla delar - utveckla och behålla, attrahera, rekrytera och introducera medarbetare och förutsättningar ska skapas för chefer att förändringsleda.

Alla kostnader inom verksamheterna ska ses över för att hitta effektiviseringsvinster.

Jämställdhet

Arbetet med att öka jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar fortsätter inom alla verksamheter. Olikheter mellan könen ska uppmärksammas vilket kräver att medvetenheten ökar genom att resultat analyseras och genom att normer, attityder och förväntningar fortsatt diskuteras kontinuerligt inom alla verksamheter. För att stärka förutsättningarna för utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden behöver arbetsätt och metoder utvecklas. Förvaltningen ska särskilt arbeta för att nå nyanlända kvinnor, genom praktikplatser och Stockholmsjobb.

Agenda 2030

För att uppnå en hållbar utveckling i enlighet med målen i Agenda 2030 ska förvaltningen bidra till att skapa jämlika möjligheter till arbete och egen försörjning för att trygga människors levnadsförhållanden samt ekonomi. En viktig del blir att vidareutveckla arbetsmarknadsåtgärderna och ge stöd till de som befinner sig långt från arbetsmarknaden samt samverka med andra aktörer och lokala företagare för att möjliggöra praktikplatser och anställning. Nyanlända kvinnor ska förvaltningen särskilt prioritera utifrån ett

jämställdhetsperspektiv.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

De budgetmässiga konsekvenserna av de demografiska och socioekonomiska förändringarna under treårsperioden 2021-2023 regleras i två steg. Dels via kommunfullmäktiges anslag för respektive verksamhetsområde och dels via stadens resursfördelningssystem. Några av de övergripande ekonomiska utmaningarna under treårsperioden 2021-2023 är kompetensförsörjning, lokalutveckling och digitalisering. Andra faktorer som påverkar den ekonomiska utvecklingen under kommande treårsperiod är befolkningsökning, förändrad åldersstruktur, förändrade behov hos brommaborna, förändrat konjunkturläge och ny lagstiftning.

Coronaviruset

Med anledning av Coronaviruset kommer flera av våra verksamheter att påverkas ekonomiskt. Det är i nuläget svårt att uppskatta de ekonomiska konsekvenserna och hur länge vi kommer att drabbas ekonomiskt. Regeringen har beslutat om kompensation till kommunerna avseende merkostnader till följd av Coronaviruset, främst inom sjukvård och omsorg. Merkostnaderna kommer att bokföras med egen aktivitet för att redovisas till stadsledningskontoret som sedan söker statlig kompensation.

3.1 Drift

I beräkningen av kommande års behov är de socioekonomiska parametrarna och åldersstrukturen oförändrade. Löne- och prisnivåerna är justerade. Även anpassning av kostnader för ekonomiskt bistånd har gjorts med anledning av konjunkturläget och de ekonomiska konsekvenserna av Corona. Kostnader och intäkter för lokaler är prisjusterade och beräknade på befintligt lokalbestånd. Sammantaget beräknas det ekonomiska behovet utvecklas enligt följande:

Bromma sdf, mnkr netto	2021	2022	2023
Beräknat behov	1 677,4	1 724,3	1 772,6
Förändring mot föregående år	84,9 *	46,9	48,3
Förändring mot föregående år %	5,33 % *	2,80 %	2,80 %

* Beräknad mot nämndbudget per mars 2020.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens resurstilldelning baseras på ett antagande om antalet äldreomsorgstagare utifrån befolkningsprognosen. Detta innebär att resurstilldelningen inte alltid motsvarar det faktiska behovet. För att säkerställa en resurstilldelning som motsvarar behovet behöver en stadsövergripande avstämning göras kontinuerligt för avstämning av det faktiska behovet. Under perioden beräknas den största befolkningsökningen inom åldersgrupperna 65-69 åringar, 75-79 åringar samt 80-84 åringar. Det väntas främst medföra ökade hemtjänstinsatser eftersom det är den insats som är vanligast inom dessa åldersgrupper.

För att möjliggöra fortsatt utveckling av förebyggande arbete, aktivitetscentra och tryggt

mottagande behöver finansieringen säkerställas. Finansiering sker idag genom ansökan om medel från den centrala medelsreserven, vilket innebär en osäkerhet och en tidsfördröjning av resurstilldelningen. Anslaget för den stadsövergripande verksamhet Kinesen har under flera år varit oförändrad, trots kostnadsutveckling vad gäller löner och lokaler, vilket innebär att anslaget inte täcker driftskostnaderna varför öppettiderna behövs justeras. Översyn av resurstilldelning behövs.

Satsning på digitalisering, välfärdsteknik, moderniseringen av sociala system samt nytt schema- och bemanningssystem kommer vara aktuellt under perioden. Syftet är att effektivisera verksamheten och göra det möjligt för äldreomsorgen att klara den demografiska utvecklingen, men det kommer innebära att investeringar behöver göras som medför ökade kostnader för utrustning och kompetensutveckling. Hemtjänst i egen regi har stora ekonomiska utmaningar utifrån nuvarande ersättningssystem som skapat ökat administrativt behov. Stadsdelens geografi påverkar möjligheten till effektivitet inom hemtjänsten då ytan är stor och det ofta är långa transportsträckor mellan omsorgstagarna. Under perioden kommer möjligheten till mer verksamhetsnära lokaler ses över. Fler verksamhetsnära lokaler leder till högre lokalkostnader som kan kompenseras genom högre effektivitet.

Under perioden ska medarbetarnas utbildningsnivå höjas genom olika kompetensutvecklingsåtgärder vilket leder till ökade kostnader eftersom vikarier behövs vid ordinarie medarbetares frånvaro.

För att möjliggöra goda arbetsvillkor för äldreomsorgens chefer och medarbetare behöver chefstämheten öka och ofrivillig deltidsanställning minska, satsningar som innebär ekonomiska svårigheter för verksamheten, svårigheter som också blivit större genom att tidigare beviljade stimulansmedel för ökad bemanning och utökad sysselsättningsgrad upphört.

De ökade kostnader för personalförsäkringspålägget som gäller från år 2020 behöver beaktas i resurstilldelningen för att trygga personaltätthet inom äldreomsorgens verksamheter. Personalitet är nödvändigt för att säkerställa att den äldres behov tillgodoses.

Förskola

De största ekonomiska utmaningarna för verksamhetsområdet förskola under kommande treårsperiod kommer att vara kompetensförsörjningen, anpassningar i lokalbeståndet, minskat barnantal och digitalisering.

Bristen på förskollärare leder till konkurrens och lönekrav som många enheter får svårt att möta inom tilldelad budgetram. Schablonökningarna bör under kommande år svara mot kraven på ökad andel förskollärare och minskning av barngruppernas storlek.

Det finns även ekonomiska utmaningar gällande det ökade antalet barn som har behov av särskilt stöd, vilket innebär ökade resurser i form av personal. Dock det totala barnantalets pågående trend är negativ.

Inom de närmsta åren kommer medel för investeringar behövas för att modernisera de befintliga gårdarna på en del förskolor samt inköp av nya inventarier. Kostnader i form av avveckling av nuvarande förskolepaviljonger behöver beaktas samt kostnader för nybyggnad/hyra av nya permanenta förskolor som ska ersätta paviljongerna. Kostnaderna för

nya förskolelokaler beräknas öka då nya lokaler medför högre hyreskostnader och inventarier behöver inhandlas till de nya förskolelokalerna

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Individ och familjeomsorgen är ett prioriterat område som sedan flera år inte klarat den reguljära verksamheten inom tilldelad budgetram. Budgetramen kommer att vara en fortsatt utmaning för verksamhetsområdet under den kommande treårsperioden. De senaste årens befolkningsökning har inte gett en ökad tilldelning av resurser som motsvarar ökningen.

Treårsprognosen är att vårdbehovet kommer fortsätta att öka. Mottagningsenheten har senaste åren märkt av en relativt större ökning av inkomna anmälningar avseende barn och unga jämfört med vuxna.

Det är brist på socialsekreterare och biståndshandläggare vilket har lett till att nyanställda kan få högre ingångslön än mer erfaren personal. Detta leder till ökad personalomsättning. Personalomsättning kommer därmed fortsättningsvis att vara en utmaning och det behövs långsiktiga insatser för att bibehålla och rekrytera nya medarbetare.

Förvaltningen föreslår att staden ser över schablonersättningen för lokal- och verksamhetsyta inom socialpsykiatrin för att bättre överensstämja med stadens verkliga hyror. Hyreskostnaden tränger undan andra insatser.

Förvaltningen bedömer att boendestöd på kvällar och helger kommer fortsättningsvis att vara kostnadsdrivande för utförarenheten i egen regi under den kommande treårsperioden. Flexibelt boendestöd i syftet att öka tillgängligheten kräver förändrade anställningsvillkor för personalen.

Inom missbruk har förvaltningen gjort en satsning på att bland annat kunna jobba för behandling i egen öppenvård istället för externa placeringar och samtidigt kunna öka antal frivilliga placeringar för de som är LVM nära.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under flera år har verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisat underskott mot tilldelad budgetram. Svårigheter att bedriva verksamhet inom tilldelad budgetram återfinns hos i princip samtliga stadsdelsförvaltningar. En bidragande orsak är dyra placeringar utanför LOV på grund av att det råder brist på lämpliga boenden som motsvarar brukarnas behov. Förvaltningen ska samarbeta mer med andra förvaltningar för att för att få ned kostnaderna så att de inte överstiger tilldelad budget och att placeringar görs inom LOV. Behovet av egna gruppboendestäder är således stort och ökar.

De höga kostnaderna för persontransporter innebär en utmaning för att nå en budget i balans och en osäkerhet kring kostnadsutvecklingen för kommande år. Kostnader för persontransporter belastar idag det fasta anslaget trots att de i stor utsträckning är kopplade till att brukarna har insatser som daglig verksamhet. Det vore därför mer rimligt om anslag avseende persontransporter fördelades via det rörliga anslaget. En annan bidragande orsak till svårigheter att bedriva verksamhet inom tilldelad budgetram är att brukarna är yngre och har annan problematik som faller inom LSS. Verksamheten för personlig assistans i egen regi har ett för lågt kundunderlag för att klara en budget i balans.

En ny LSS- lag finns som förslag att införas från och med år 2022. Enligt lagförslaget kan staten bli ensam huvudman för insatsen personlig assistans. Enligt förslaget ska kommunerna istället ansvara för nya insatser som till viss del ska ersätta insatsen personlig assistans. Om det aktuella lagförslaget träder i kraft förväntas kommuners och därmed förvaltningens kostnader öka, både kostnaderna för insatserna och för administrationen.

Ekonomiskt bistånd

Behovet av ekonomiskt bistånd beräknas öka under den kommande treårsperioden. En stor osäkerhetsfaktor är de ekonomiska konsekvenserna med anledning av Coronaviruset. Arbetslösheten beräknas öka då flera branscher varslar personal och behovet av ekonomiskt bistånd kommer att öka. Andra bidragande orsaker till en förväntad ökning av ekonomiskt bistånd är befolkningsökningen, förändrat konjunkturläge och när nyanlända skrivs ur etableringen eller genom anhöriginvandring. Anhöriginvandring medför ofta behov av större bostad som inte kan tillgodoses på egen hand, vilket i sin tur medför ökade kostnader för boendelösningar. Förvaltningen har som målsättning att andelen med egen försörjning ska öka och på så sätt minska bidragsberoendet.

Ensamkommande barn

Under 2017 införde Migrationsverket ett nytt ersättningssystem till kommunerna för placeringskostnader av ensamkommande flyktingbarn vilket innebar betydligt lägre ersättning för kommunerna. Fram till föregående år fick förvaltningen mycket retroaktiva ersättningar för ensamkommande barn. Nu har Migrationsverket kommit ikapp med handläggningen vilket innebär lägre resultat inom verksamhetsområdet. Det förvaltningen har gjort för att få ner kostnaderna och fortfarande redovisa en budget i balans inom verksamhetsområdet är att arbeta aktivt med att placera om ungdomarna till egna familjehem.

Finansiering av handläggningen är en utmaning då ersättning endast ges i form av ett engångsbidrag när ett ensamkommande flyktingbarn kommer till stadsdelen medan handläggnings- och uppföljningskostnaden ofta består under flera år. På längre sikt borde överskottet från placeringarna tillsammans med engångsbidragen täcka handläggningskostnaderna.

Barn, kultur och fritid

För att tillgodose det ökade behovet av fritidsaktiviteter beräknar förvaltningen att kostnaderna inom framförallt fritidsverksamheten kan komma att öka under kommande treårsperiod. I Mariehäll finns behov av att fritidsverksamheten för barn och unga fortsätter att utvecklas. Förvaltningen ska också möjliggöra för en aktiv fritid för barn och unga i hela Brommas stadsdelsområde. Brommas ökande befolkning ställer också högre krav på utbudet av sociala aktiviteter. Förvaltningen ska även erbjuda fritidsaktiviteter för nyanlända med syftet att underlätta integrering i samhället.

Stadsmiljö

Den kraftiga befolkningsutvecklingen leder till ökad belastning på befintliga parkanläggningar med större behov av upprustning av lekplatser, belysning och tillgänglighetsanpassning. Effekten av befolkningsökningen innebär ökat slitage på allmänna ytor, grönområden, naturreservat, strandbad och lekplatser. Dessutom uppkommer ökade driftkostnader i form av tillkommande frekvenser på städning och renhållning i parker och

grönområden. Förvaltningen efterlyser en resurstilldelning för verksamhetsområdet som lägger större vikt vid befolkningsökningen.

Förvaltningen föreslår att staden ger finansiering av Brommas naturreservat genom budgettilldelning och ersätter nuvarande finansiering som görs via årlig ansökan. Förvaltningen föreslår även att riktad kompensation ges för drift och underhåll av Brommas strandbad. I dagsläget ska kostnaderna för strandbaden rymmas inom tilldelade medel för stadsmiljöverksamhet.

Förvaltningsledning och administration

Förvaltningsledning och administration finansieras genom ett procentuellt avdrag från verksamheternas budgettilldelning. Den procentuella andelen beräknas vara oförändrad under kommande treårsperiod.

3.2 Investeringar

Stadsmiljö

Bromma genomgår en kraftig befolkningsutveckling vilket leder till belastning på befintliga markanläggningar med större behov av upprustning av lekplatser, belysning och tillgänglighetsanpassning. Förvaltningen ser positivt på de medel som avsatts i kommunfullmäktiges budget för parkinvesteringar men ser gärna att anslagen höjs. Förvaltningen önskar att driftsanslag för naturreservaten fördelades årligen utan ansökningsförfarande. Det är problematiskt när investeringar i naturreservaten måste finansieras genom stadsmiljöns centralt tilldelade medel.

Investeringar i parker och grönområden (i linje med parkförsörjningsplanen)

Trafikkontoret föreslår att förvaltningen beviljas 37,3 miljoner kronor i särskilda medel för åren 2021-2023.

1. Lekplatsen Murlindan, Bromma Kyrka – 5,3 mnkr

Upprustning av prioriterade lekplatser. Projekterades under 2019 och genomförs 2021, kostnad 5,3 mnkr.

2. Plaskdammen Båtsmanstorpet, Riksby – 7,7 mnkr

Plaskdammen har idag en bristfällig konstruktion och teknikhuset är i behov av upprustning eftersom dammen inte renas på ett tillfredställande vis. Projektering 2021, kostnad 1,0 mnkr. Genomförande 2022, kostnad 6,7 mnkr.

3. Lekplatsen Syjuntan, Åkeshov – 4,0 mnkr

Upprustning av prioriterade lekplatser. Lekplatsen är idag en anonym lekplats som har behov av ett uppdaterat innehåll och tydligare entréer. Målgruppen behöver breddas så att det inte bara vara är lekplats för de allra minsta barnen. Genomförande 2021, kostnad 4,0 mnkr.

4. Tunnlandsparken, Åkeslund - 9,3 mnkr

Tunnlandsparken ska utvecklas till en stadsdelspark. Komplettering med nya träd- och perennplanteringar. Parkens fokus blir på aktiviteter för alla åldrar samt biologisk mångfald. Projektering och uppstart 2022, kostnad 1,8 mnkr. Genomförande 2023, kostnad 7,5 mnkr.

5. Solviksängen, Smedslätten – 10,0 mnkr

Utredning av ytan på grund av översvämningar. Framtagande av ett åtgärdsförslag samt genomförande. Det finns en stor potential för utveckling av platsen. Projektering 2022, kostnad 1,0 mnkr. Uppstart 2023 och genomförande 2024, kostnad 9,0 mnkr.

6. Ålstensängen, Ålsten – 1,0 mnkr (3,5 mnkr 2024)

Utveckla Ålstensängen till en mer attraktiv strandpark. Förstärka entréer och kopplingen till strandparken utan bilväg. Projektering 2023, kostnad 1,0 mnkr. Genomförande 2024, kostnad 3,5 mnkr.

Klimatinvesteringar

Förvaltningen ska ansöka om ca 0,5 mnkr i klimatinvesteringsmedel för tio sopkomprimatorer för perioden 2021-2022 (kostnad 250 tkr/år).

Trygghetsmedel

Förvaltningen har tillsammans med trafikkontoret identifierat fyra lekparkar samt elva olika områden i parker, på parkvägar och gångstråk där trygghetsskapande åtgärder i form av belysning behövs. Planering och projektering pågår i nuläget för en lekpark och fyra gångstråk och genomförande bör kunna ske under innevarande år. För övriga projekt kommer trygghetsmedel att sökas under 2021-2023.

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Under första planeringsperioden 2021 till 2030 beräknas befolkningen växa med 14 709 personer. Mellan åren 2021-2040 står Bromma stadsdelsnämnd inför en prognostiserad ökning om totalt 30 584 personer vilket innebär ett ökat behov av verksamhetslokaler inom stadsdelsförvaltningens samtliga verksamhetsområden.

Vid slutet av 2040 beräknas antalet förskolebarn i Bromma ha ökat med totalt 23 procent vilket ger ett behov av motsvarande 13-18 förskolor med 6-8 avdelningar. Förvaltningens står därför inför en stor utmaning i att kunna möta utbyggnadsbehovet av förskolan. Hit hör att planera för förskolor inom områden där störst behov finns då det idag är för få platser i områden med flest barn, och många platser i områden med färre barn.

Det blir även en utmaning för förvaltningen att tillse så att det kommande behovet av boendeformer för äldre tillgodoses i tillräcklig utsträckning. Denna boendeplanering samordnas via äldreförvaltningen i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Enligt befolkningsprognosen kommer andelen personer 80 år och äldre att öka med 3 072 personer mellan 2021-2040. Av dessa personer beräknas 28 procent eller cirka 860 personer vara i behov av hemtjänstinsatser. Denna ökning innebär ett kommande behov av nya hemtjänstlokaler runt om i stadsdelsområdet. Förvaltningens utmaning blir att hitta lokaler som är strategiskt placerade i förhållande till var hemtjänsttagarna bor. Genom strategiskt placerade lokaler kan ledtiderna minskas.

Under perioden finns även behov av fler bostäder med särskild service i form av grupp- och servicebostäder enligt LSS och SoL. Denna boendeplanering samordnas via socialförvaltningen och stadsdelsnämnden efterfrågar alltid dessa boendeformer vid exploatering.

Som ett led i effektiviseringsarbetet arbetar förvaltningen för en generell bättre lokalsamordning inom och mellan förvaltningar samt avveckling av lokaler som inte behövs.

4.2 Pedagogisk verksamhet

4.2.1 Nuläge 31 januari 2020

31 januari 2020 har Bromma 4 968 förskoleplatser varav 1 932 platser är via enskilt drivna förskolor.

I Bromma går i genomsnitt 95 procent av barnen 1-5 år i förskolan under ett verksamhetsår och per den 31 januari var det 4 821 barn i förskolan.

Av Bromma stadsdelsförvaltnings förskolor i egen regi har 46 av 70 förskolor enbart 2-3 avdelningar. Mindre enheter innebär högre kostnader. Det gäller olika servicefunktioner som till exempel kök och att det är svårare att effektivisera bemanningen inom små enheter.

I ett inledande analysarbete menar förvaltningen att det på ett antal av de äldre befintliga förskolorna finns möjlighet till att utveckla lokalerna med relativt små medel i avsikt att kunna inrymma ett antal extra förskoleplatser. Det finns på en del av dessa förskolor stora gemensamma utrymmen som ofta inte används effektivt. Stadsdelsförvaltningen som är hyresgäst kommer att tillsammans med SISAB utreda möjligheterna till effektivisering inom

berörda objekt. Inom ramen för detta arbete ser förvaltningen även möjligheter att arbeta närmare Skolverkets mål med minskade barngrupper som en positiv följd effekt.

4.2.2 Planering av lokaler för år 2021-2030 (första planeringsperioden)

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Förvaltningens lokalbehov under första perioden beräknas utifrån den prognostiserade befolkningsutvecklingen. År 2021 beräknas Bromma ha 4 954 barn och år 2030 beräknas det finnas 6 154 barn mellan 1-5 år. Ökningen motsvarar ett behov av cirka 61 nya förskoleavdelningar. Behovet kan tillgodoses genom planerad byggnation av 8-11 nya förskolor med 6-8 avdelningar. De långa ledtiderna, risk för överklaganden samt förändringar i exploateringstakt ställer höga krav på långsiktighet i planering av framtida förskolor.

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Under perioden 2021-2030 beräknas 12 nya förskolor att byggas. Detta för att möta behovet från en växande befolkning och som ersättning för tillfälliga paviljonger.

Under perioden har nämnden att ta hänsyn till tillfälliga bygglov och planering av nya förskolor. Bromma har fem tillfälliga förskolepaviljonger år 2021. Fyra av dessa paviljonger kommer att ersättas med permanenta förskolelokaler under perioden 2021-2030. Den femte paviljongen ingår i den andra planeringsperioden.

4.2.3 Långsiktig planering av behovet av lokaler mellan år 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Lokalbehov under den andra planeringsperioden

År 2031 beräknas Bromma ha 6 287 barn och 2040 beräknas det finnas 7 133 barn mellan 1-5 år enligt stadens befolkningsprognos.

Utifrån befolkningsprognosen 2031-2040 ser förvaltningen att behovet av förskoleplatser kommer att öka med upp till 45 nya förskoleavdelningar. Detta kommer då sannolikt att medföra ett behov av nybyggnation av exempelvis 6-8 nya förskolor innehållandes sex-åtta avdelningar per förskola i olika områden med nybyggnation.

Planerade lokalförändringar under den andra planeringsperioden

Exploateringar under perioden medför ett behov av mark till nya förskolor, detta inkluderar även friytor.

En förskolepaviljong kommer att avvecklas efter 2030.

Planering sker för närvarande utifrån den befolkningsprognos som är tillgänglig. Här tas även hänsyn till antalet bostäder som byggs i olika områden som exploateras.

4.2.4 Enskilt driven förskola eller fristående skola

Nuläge 31 januari 2020

I Bromma går idag 39 procent av barnen i en fristående förskola. Det finns 46 fristående

förskolor med 1932 barn. De fristående förskolorna drivs genom föräldrakooperativ, enskilda firmor och aktiebolag.

Lokalförändringar enskilt driven förskola eller fristående skola

I Mariehäll öppnas en enskilt driven förskola i januari 2021.

Det planeras för enskilt drivna förskolor i nya områdesprojekt som Riksby, Solvalla och Alvik Östra.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2020

En utredning av administrativa lokaler och verksamhetslokaler genomförs i avsikt att uppnå lokaleffektivisering med minskade kostnader som effekt.

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Planerade lokalförändringar för år 2021-2030 (första planeringsperioden)

Utredning/effektivisering av ett antal lokaler pågår vid exempelvis Vinjegatan 8 och 14 som ska rivras, vilket då påverkar hemtjänsten, en fritidslokal och en öppen förskola.

Enligt befolkningsprognosen 2021-2030 kommer antalet äldre över 80 år att öka med 1700 personer. Det innebär att ytterligare 480 personer över 80 år kan komma att behöva hemtjänst eller boende, vilket i sin tur innebär att lokalbehovet både för hemtjänsten och för vård- och omsorgsboende kommer att öka.

Utbyggnaden av vård- och omsorgsboenden sker enligt stadens Äldreboendeplan. Ett privat drivet äldreboende med 72 platser beräknas stå klart 2022 i Abrahamsberg.

Det finns idag och fram till år 2030 ett underskott av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL. Det totala behovet uppgår till 324 lägenheter (272 och 52) inom region Västerort. Behov av bostäder fram till 2025 kommer att vara stort eftersom ett begränsat antal nybyggnadsprojekt kommer att bli färdigställda. Flera av de nybyggnadsprojekt som varit planerade har blivit försenade vilket innebär att det kommer att bli svårt att tillgodose behoven av bostäder med särskild service fram till 2030.

Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Förvaltningen begär ett nytt LSS-boenden (med 6 lägenheter + 1 personallägenhet) vid alla större exploateringsprojekt.

Enligt befolkningsprognosen 2031-2040 kommer antalet äldre över 80 år att öka med närmare 1400 personer. Det kommer att medföra ett ökat behov av lokaler för såväl hemtjänst som för vård- och omsorgsboenden.

Utbyggnaden av vård- och omsorgsboenden sker enligt stadens Äldreboendeplan.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Nuvarande totala hyreskostnad beräknas att öka från 78,9 mnkr år 2020 till 98,5 mnkr år 2030.

Kostnadsutvecklingen för pedagogiska lokaler beräknas öka från 59,8 mnkr år 2020 till 78,9 mnkr år 2030.

Yteffektiva förskolor ger även mer personaleffektivitet vid större nybyggda förskolor. Genom att stänga mindre förskolor går det att minska på personal och kostnader. Förvaltningens bedömning blir därför att det är värt att öka lokalkostnaderna för en ny och större förskola då det genererar ökade intäkter med mer barn samt minskade personalkostnader då lokalerna blir mer yteffektiva.

4.4.2 Samverkan

En översyn pågår kring om det är möjligt att samordna fritidsverksamhet inom utbildningsförvaltningens lokaler. Syftet är att ha verksamheten förlagd närmare ungdomarna samt skapa bättre lokalsamverkan.

Vid nybyggnation av förskolor i nya bostadsområden, bland annat i Riksby, planerar grundskolan och förskolan en lokalsamverkan där matsal och kök får en centralpunkt. Samverkan inbegriper även ett lokalnyttjande av förskolan de första åren, och därefter övergår lokalerna till grundskolan när skolans behov av elevplatser ökar.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Förvaltningen har 46 hyresavtal som är uppsägningsbara inom 3 år. Av dessa är det 27 hyresavtal som avser förskolelokaler och övriga 19 hyresavtal avser verksamhets- och administrativa lokaler.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2020-04-01
Peter Dacke, Avdelningschef	2020-04-01